JUL 25 1955

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone — EM 8-0792. Cable Address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvērinš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA
WEDNESDAY, JULY 20, 1955

LATVIJA
AMERIKĀ

56./387. n-rs TREŠDIEN, 1955. GADA 20. JŪLIJĀ 5. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvērinš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 colas telpu 1 slejā

BOLŠEVISMS NAV KĻUVIS PIEKĀPĪGĀKS

LATVIJAS SŪTNIS KOLGEITAS APSPRIEDĒ

Sūtnis Dr. Arnolds Spekke 11.-13. jūlijam piedalījās Kolgeitas (Colgate, N.Y.) universitātes gadskārtējā apspriedē par ārpolitiskiem jautājumiem, kur viņš kopā ar Igaunijas un Lietuvas pārstāvjiem bija aicināts Austrumeiropas komisijā. Kolgeitas apaļā galda apspriede risinājās astoņās komisijās.

Šai apspriedē bija pārstāvēta puse no Vašingtonā esošām ārzemju vēstniecībām un sūtniecībām, kā arī ASV Valsts departaments ar prāvu darbinieku skaitu. Debates bija dzīvas, un tajās izpaudās dažādi pretēji uzskati, kas dažbrīd noveda pie spraigām domstarpībām. Jau pašā pirmajā dienā Austrumeiropas komisijas priekšsēdis aicināja ieteikties Igaunijas un Latvijas diplomātiskos pārstāvjus, kuriem viscauri izrādīja manāmu uzmanību. Sūtnim Spekkem konferences beigās bija izdevība runāt radiofona interyijā, kuru rīkoja Kolgeitas universitātes studenti.

Sakarā ar pirmo Austrumeiropas komisijas jautājumu: kas patlaban valda Pad. Savienībā? — sūtnis A. Spekke izteicās, ka pēc viņa domām vēl nevar dot noteiktu atbildi, ņemot to, ka neviens no Staļina pēcnācējiem pašreiz nevar pretendēt uz Staļina neaprobežoto autoritāti. Ir tiesa, ka šis tas mainījies Padomju ārpolitikā un iekšējā dzīvē, bet ir grūti, kā to teica Allens Dalless, uzturēt diktatūru bez diktatora. Ar to arī izskaidrojama Kremļa „kollektīva" vadība, kuŗas pamats ir bailes, ka kāds no sāncenšiem varētu ņemt virsroku par citiem. Bet tas nenozīmē, ka Staļina bij. līdzstrādnieki un mantinieki principā ir mainījušies. Ja arī Kremļa ārpolitika patlaban ir palikusi vijīgāka un mīkstāka, tā ir tikai taktikas maiņa, bet nav nekādas pazīmes, ka Maskava būtu gatava piekāpties svarīgos jautājumos un attēlkties no saviem kaŗa un pēckaŗa ieguvumiem.

Kaut gan teikts dažs laipnāks vārds, pastiprināta miera propaganda vārdos, bet ne darbos, un varbūt manāma gatavība uzdot vienu otru nenoturamu poziciju(piemēram Austrijā), Kremlis pats nebūt nedomā atkāpties no savām varas pozicijām Austrumeiropā. Maskava joprojām cieši un nežēlīgi tur Baltijas valstis savā dzelzs skāvienā un pilnīgā izolācijā no brīvās pasaules, šai ziņā sekojot Tacita teicienam: Proprium humani ingenii est odisse quem laeseris. (Cilvēka dabai ir raksturīgs tas, ka ļaudis nīst tos, kam viņi daudz ļauna nodarījuši).

Ka bolševisms nav kļuvis nedz piekāpīgāks, nedz godīgāks, par to, piem., liecina Molotova runa Sanfrancisko, kas bija meistara darbs, lai ietekmētu aizmāršīgos un piemuļķotu mūžam cerību pilnos ticīgos, kaut arī nesenā pagātne skaidri pierādījusi Maskavas solījumu un parakstu nevērtīgumu. Mēs neaizmirsīsim lomu, ko pats Molotovs spēlēja Baltijas nāciju varmācīgajā paklaušanā Padomju jūgam.

Pieskaroties komisijas otram jautājumam, vai Padomju ārpolitika pieļauj koeksistenci, sūtnis ar faktiem un citātiem apgaismoja Baltijas tautu bēdīgos piedzīvojumus viņu centienos miermīlīgi sadzīvot ar savu lielo austrumu kaimiņu. Koeksistence Padomju leksikonā nozīmē pavisām ko citu nekā to, ko ar šo vārdu saprot Rietumu demokratijas, tāpat kā Padomju propaganda sagrozījusi visus citus starptautiskā satiksmē pieņemtos morāles un politikas jēdzienus. Bolševisma ideoloģijas pamats ir ticība, ka mērķis attaisno līdzekļus — bet viņa mērķis ir iegūt absolūtu varu pār visu pasauli. R. S.

Igauņu, latviešu un lietuvju studenti pasniedz adresi un ziedus Baltijas tautu jautājuma drosmīgajam aizstāvim Kubas delegātam Apvienoto Nāciju 10 gadu jubilejas sanāksmē 23. jūnijā Sanfrancisko. No kr.: Kubas delegāts Dr. Emilio Nunez Portuondo, ziedus pasniedz Kalifornijas valsts universitātē studējošo latviešu studentu pārstāve Anda Kalniņa, no viņas uz labi ar Kerstena komitejas materiāliem rokās studente Ausma Ozola. Aiz viņām igauņu un lietuvju studentu pārstāvji.
Foto: P. Slavisnskis

ĪDENS ŽENĒVĀ PROPONĒ VĀCIJAS APVIENOŠANU

Lai krieviem nebūtu jābaidās no Vācijas militārisma, Rietumi gatavi garantēt Padomijas robežu drošību

Ženēvā. — Runājot četru lielo konferences atklāšanas dienā 18. jūlijā Ženēvā, Anglijas ministru prezidents piedāvāja Padomju Savienībai šīki izstrādātu Vācijas apvienošanas plānu. Anglijas ministru prezidents Īdens, runājot Anglijas, bet ne pārējo Rietumu sabiedroto vārdā, sacīja, ka, pieturoties pie angļu plāna, Padomju Savienībai nebūtu jābaidās no Vācijas militārisma atdzimšanas un no varbūtējas vācu agresijas.

Jau pirms konferences sākuma bija nolemts, ka Vācijas apvienošanas veicināšanai viena no Rietumu valstīm iepazīstinās Padomju Savienību ar Vācijas apvienošanas plānu. Nevienam no Rietumu delegāciju pārstāvjiem nav ne mazāko cerību, ka Padomju Savienība Īdena proponēto Vācijas plānu pieņems. Sabiedrotie vienīgi cer, ka komnūnisti angļu plānu uzklausīs un ka nākotnes sarunās to varēs izlietot kā pieturas punktu Vācijas apvienošanas jautājuma iztirzāšanai. Pēc lielo konferences Ženēvā par Vācijas apvienošanu spriedīs arī 4 pasaules lielvalstu ārlietu ministri.

Īdens klātesošiem atgādināja, ka četru lielo konference ir sasaukta, lai mazinātu pastāvošo saspīlējumu Eiropā. Dalīta Vācija ir viens no šī nepatīkamā saspīlējuma galveniem iemesliem. „Vācijas apvienošana," sacīja Īdens, „ir pirmais solis saspīlējuma mazināšanai. Vācijas apvienošana panākama brīvu vēlēšanu ceļā."

Runas turpinājumā sērs Antonijs Īdens atkārtoja savu pirms 18 mēn. Berlīnes ārlietu min. konferencē noraidīto Vācijas apvienošanas plānu. Īdens uzsvēra, ka viņš, tāpat kā pārējie Rietumu sabiedrotie, labi saprot Padomju Savienības baiļes no Vācijas militārisma atdzimšanas un no iespējamas bruņotas Vācijas agresijas. Lai no šāda pārsteiguma izvairītos, Īdens klausītājus iepazīstināja ar četrām dažādām iespējām. Vācijas militārisma ierobežošanai un saspīlējuma mazināšanai Eiropā:

1. Vācijas austrumu daļas, Austrumvācijas, demilitarizēšana.

2. Lai Padomju Savienībai nebūtu jābīstas no agresijas, Rietumu lielvalstis apņemtos garantēt krieviem viņu robežu drošību. Vācijas apvienošanas gadījumā pēdējās valdība tiktu aicināta darīt to pašu.

3. Tālākai saspīlējuma mazināšanai jāpanāk vispārēja atbruņošanās, kas uzsākama ar Rietumu un Austrumu aizsardzības bloku armiju samazināšanu.

4. Jāizstrādā plāni un jānoorganizē vispārēja Eiropas drošības sistēma.

LAI VEICINĀTU SAPRAŠANOS AR KRIEVIEM ...

KANADAS ARMIJA GATAVA IZVĀKTIES NO RIETUMVĀCIJAS

Vācijas apvienošanas veicināšanai, lai nedotu Padomju Savienībai iespēju sacīt, ka Rietumvācijā atrodas Ziemeļatlantijas organizācijas karaspēks, iespējama Kanadas armijas vienību izvākšana no šejienes vācijas.

Parīzē. — Kanada ir gatava izvākt savas armijas un aviācijas vienības no Rietumvācijas territorijas, ja vien šāda rīcība veicinātu Vācijas apvienošanu. Kanadas bruņoto spēku atvilkšana pag. nedēļas nogalē tika pārrunāta Ziemeļatlantijas organizācijā ietelpošo valstu ārlietu ministru sanāksmē Parīzē.

Ļoti iespējams, ka Kanadas armijas atrašanās Rietumvācijā ir viens no galveniem iemesliem Vācijas apvienošanas aizkavēšanai. Kamēr kanadieši atrodas Rietumvācijā, pēdējās sadarbība ar Ziemeļatlantijas organizāciju ir nepārprotama, bet Padomju Savienība kategoriski deklarējusi, ka šādos apstākļos Vācijas apvienošana nav iespējama.

Sav. Valstu, Anglijas un Francijas bruņoto spēku atrašanās Rietumvācijā, krievu skatījumā ir legāla, jo tie sastāda pēckaŗa okupācijas armiju. Vācijas okupācija Padomju Savienības uztverē vēl nav beigusies — Rietumvācijas federālo republiku Maskava neatzīst.

Ziemeļatlantijas organizācijas valstu ārlietu ministri Parīzē

Parīzē. — Pagājušās nedēļas nogalē Parīzē sastapās Ziemeļatlantijas organizācijā ietelpošo valstu ārlietu ministri, lai pirms lielo konferences sākuma Ženēvā iepazītos ar Sav. Valstu, Anglijas un Francijas plāniem un izteiktu savas domas par Rietumu pasaules politikas tālāko virzienu.

Parīzes sarunu laikā noskaidrojās, ka visas Ziemeļatlantijas organizācijas valstis Vācijas apvienošanas jautājumu atzīst par konferences smaguma punktu. Ženēvas konferencē Rietumu sabiedrotie Vācijas apvienošanai var pievienoties tikai tad, ja Rietumvācija joprojām paliek Ziemeļatlantijas organizācijas rindās. Pēc Vācijas apvienošanas visas valsts apmēros izdarāmas brīvas vēlēšanas, un šo vēlēšanu rezultātā vāciešiem jādod iespēja pievienoties vai nu Ziemeļatlantijas organizācijai (Rietumi ir pārliecināti, ka Vācija to arī darītu) vai arī Austrumeiropas aizsardzības sistēmai.

PERONS VAIRS NEKANDIDĒS

Sagaida jaunas vēlēšanas

Argentīnas prezidents Perons Kongresa pārstāvjiem paskaidrojis, ka viņš nolēmis atkāpties no savas partijas vadītāja amata un nākamās vispārējās vēlēšanās nekandidēs.

Buenosairesā. — Kaut gan Argentīnas prezidentam Peronam pirms viena mēneša izdevās apspiest kaŗa flotes virsnieku atbalstīto revolūcijas mēģinājumu, viņš tomēr ir atradis par prātīgāku atstāt Argentīnas politikas skatuvi. Kongresa pārstāvjiem prezidents Perons paskaidroja, ka atkāpsies no partijas vadītāja amata; arī nākamās vispārējās vēlēšanās vairs nekandidēs. Nākošajām vēlēšanām Argentīnā būtu jānotiek tikai 1958. gadā, bet, vadoties ar Perona paskaidrojumu, domā, ka tās var sagaidīt jau vistuvākā laikā.

Kremlis pārcēlies uz Ženēvu

Ženēvā. — Pēc Dienvidslavijas brauciena, kur Padomju Savienības delegācijas priekšgalā atradās komūnistu partijas pirmais sekretārs Chruščevs, Kremļa dižvīru starpā notikusi neliela pārkārtošanās. Ženēvas lielo konferencē Padomju Savienības delegāciju vada ministru prezidents maršals Bulgāņins, kamēr Chruščevs, vismaz oficiāli, ir tikai viens no Bulgāņina padomdevējiem. Reizē ar Padomju Savienības ministru prezidentu Bulgāņinu un komūnistu partijas pirmo sekretāru Chruščevu Ženēvā ieradās arī pārējie komūnistu delegāti: aizsardzības ministrs Žukovs, ārlietu ministrs Molotovs un ārlietu ministra vietnieks Gromiko, kā arī vesels stābs vēl citu padomdevēju un miesas sargu.

Persijas šachs brauks uz Maskavu

Maskavā. Pēc Indijas ministru Prezidenta Nēru viesošanās Padomju Savienības galvas pilsētā Maskava gatavojas vēl trīs ievērojamu valstsvīru uzņemšanai, kas ceļu uz Padomju Savienību mēros jau tuvākā laikā. Izredzētie trīs ir Rietumvācijas kanclers Adenauers, Dienvidslavijas prezidents Tito un kā pēdējais, kas Maskavas aicinājumu pieņēma tikai nesen — Rietumiem draudzīgais Persijas šachs.

NEMIERI ZIEMEĻAFRIKĀ

Asiņainas sadursmes Marokā

Lielākās Marokas pilsētas Kasablankas ielās franču kolonistu pūļi uzbrūk marokāņiem. Nedēļas nogalē ciņu laikā nogalinātas 20 un ievainotas 80 personas.

Pagājušā piektdienā Kasablankas pilsētas eiropiešu sektorā sākās pret marokāņiem vērsta demonstrācijas, kuŗu rezultātā baltie nogalināja vairākus iedzimtos. Policijas vienībām nespējot laikā iejaukties, kautiņš izvērtās vispārējā slaktiņā eiropiešu un marokāņu starpā, kuŗā nogalināti vismaz 20 un ievainoti vairāk kā 80 cilvēku. Nedēļas nogalē stāvoklis pilsētā bija tik nopietns, ka nemieru apspiešanai vajadzēja izsaukt divus Ārzemnieku leģiona izplētņu lēcēju bataljonus. Visā pilsētā izsludināts iznēmuma stāvoklis. No deviņiem vakarā līdz pieciem rītā kādreiz trokšņainās Kasablankas ielas tagad ir pilnīgi izmīrušas.

Kardināls Mindcentijs atbrīvots

Londonā. — Trīs dienas pirms četru lielo konferences Ženēvā Ungārijas komūnisti no apcietinājuma atbrīvojuši katoļu kardinālu Mindcentiju, lai Rietumu pasaulei atkārtoti pierādītu pēkšņi iestājušos mīkstsirdību. Ziņas no komūnistu Ungārijas vēstī ka vecā kardināla veselības stāvoklis pēdējā laikā tā pasliktinājies, ka viņa atbrīvošana bijusi nepieciešama — lai komūnisti varētu rokas mazgāt nevainībā. Pēc atbrīvošanas kardināls paredzējis sava mūža atlikušo daļu pavadīt kādā klosterī.

Bēgļu ieceļošana ASV atdzīvojas

Pēc P. Džereti iecelšanas par bēgļu ieceļošanas akcijas vadītāju, immigrācijas kustībā radusies lielāka rosība. Kopš 1953. gada, kad pieņēma šo likumu, līdz šim iecelojuši tikai 30.000, bet likums paredz, ka līdz 1956. g. beigām jāielaiž 209.000 personu. Tagad izstrādāta programma, pēc kuŗas vēl šinī gadā ASV ieradīsies 10 kuģi ar bēgļiem no Eiropas. Līdz šī gada beigām paredzēts ielaist 131.750 bēgļu.

Pirmais no šiem transportiem 12. jūlijā ieradās Ņujorkas ostā, kas lielākai daļai iecelotāju bijusi kā vārti uz Ameriku. Kuģis General Langfitt atveda no Brēmerhāfenas Vācijā 1.243 bēgļus. Pirmā transporta sagaidīšanai ostā bija ieradušies valdības pārstāvji, P. Džereti, senātors A. Vatkins, kā arī reliģisko un nacionālitāšu grupu pārstāvji.

Iecelotāju starpā bija arī 21 latvietis no Rietumvācijas un Austrijas. Iebraukušo latviešu vārdi ir sekojošie: Roberts Garoza ar sievu un trī bēriniem dodas uz Illinoiju. Alma Garoza (Ill.), Pēteris Albins (Conn.), Vera Gerca (Nebr.), Berta Kollermane (Wisc.), Ilma Lēnerte (Ind.), Alīse Šmite (N.J.), Persijs Šops ar sievu (N.Y.), Auguste Ašenbacha (Calif.), Ede Kalme (N. Y.), Viktors Šmitofs ar sievu un 2 bērniem (N.J.). Nākošais transports ieradīsies 5. augustā.

PASAULES POLITISKO CIŅU LAUKOS

VAŠINGTONĀ

Četru lielo konference Ženēvā sākusies. Visa pasaule, sarunu gaitai sekojot, zīlē rezultātus. Nekad vēl kopš Otrā pasaules kaŗa beigām Rietumi un Austrumi nav tik stipri apliecinājuši savu gribu sadarboties kā tieši tagad. Nekad vēl Rietumiem komūnistu koeksistences doma nav likusies tik pievilcīga.

Bez optimistiem pasaulē ir arī vēl cilvēki, kuŗi domā loģiski. Pēdējie saprot, ka četru lielo konference pasaules seju nemainīs. Ženēvas konference ir tikai sākums, pats sākums kaut kam tādam, kas ar laiku varētu izvērsties par mieru Padomju Savienības un Sav. Valstu starpā. Tas, ka miers varētu tikt panākts jau konferences laikā, ir pilnīgi izslēgts. Aukstajā kaŗā gan ir iestājies atkusnis, bet tas var vilkties gadiem ilgi. Var cerēt, ka Ženēvā pasaules problēmas tiks pārrunātas mazliet rāmākā garā, nekā tas bija līdz šim, kad Austrumi sastapās ar Rietumiem, un — tas arī ir viss.

Vācijas apvienošanas jautājums, vispārējā atbruņošanās, atomieroču aizliegšana un Tālo Austrumu problēmu atrisināšana nav tādas lietas, ko var nokārtot vienā konferencē dažu dienu laikā. Tādēļ nav ko cerēt, ka, no Ženēvas mājās pārbraukuši, Bulgāņins un Chruščevs nekavējoties atbrīvos Padomju Savienības satelitvalstis. Rietumu sabiedrotajiem nav jāuztraucas, ka amerikāņi varētu likvidēt savas aizjūras aviācijas bazes — nopietnāko draudu Padomju Savienībai kaŗa gadījumā. Ženēvā abas pasaules tikai viena otru aptaustīs. Jauni līgumi, jaunas vienošanās, ja par tādām lietām vispār var runāt, nāks tikai pēc Ženēvas, ilgi pēc Ženēvas.

HONGKONGĀ

Labā roka nezina, ko kreisā dara. Kamēr Padomju Savienības lielie, Ženēvā sēdēdami, mēģina pārliecināt Rietumu pasauli par saviem miermīlīgajiem nākotnes nodomiem, komūnistu Ķīna turpina gatavoties kaŗam. Analizējot jauno Pekingas budžetu, redzam, ka nākamo 12 mēnešu laikā izdevumi militāriem vajadzībām pieaugs par 23 proc. Tāpat paredzēts palielināt izdevumus smagās rūpniecības izveidošanai, jo tā ir kaŗa mašīnērijas mugurkauls, bez kuŗas ilgstoša kaŗa darbība nav iespējama. Līdz 1957. gadam komūnistu Ķīna ir paredzējusi dubultot savu tēraudrūpniecību, ražojot 4 milj. tonnas tērauda gadā. Tas gan nav daudz, salīdzinot ar to, kas tiek ražots Sav. Valstīs, bet Ķīnai tas nozīmē jaunus rūpniecības kalngalus. Pie tam nav jāaizmirst, ka lielākā daļa no šī tērauda tiks izlietota militārām vajadzībām, nevis iedzīvotāju dzīves līmeņa celšanai. Palielinot izdevumus militārām vajadzībām — citur nepieciešama izdevumu samazināšana. Tekstilrūpniecība turpmāk būs spiesta iztikt ar mazāk, dzīvojamo ēku celtniecība tiks samazināta, arī atbalsts lauksaimniecībai jaunajā budžetā ir krietni saurcis. Ieroči un smagā rūpniecība valda komūnistu Ķīnā tāpat kā Padomju Savienībā. Iedzīvotājiem tikmēr jāpaciešas un jāiztiek ar mazāk. Ķīnas komūnistu partija stāvokli nemaz nemēģina slēpt, paskaidrojot saviem 600 milj. iedzīvotājiem, ka turpmāk būs vēl daudz grūtāki laiki. Lauksaimnieki tiek brīdināti, ka viņiem jārēķinās ar lielākām nodevām, mazāku valdības atbalstu. Strādniekiem pazemināsalgas, bet jāražo būs vairāk. Tikai pateicoties lieliski noorganizētajam komūnistu terroram, valdība var piespiest iedzīvotājus padevīgi uzņemties visas grūtības, bet — ne vienmēr. Sabotieri, kā ziņo Ķīnas komūnistu partija, esot visur. To likvidēšanai notiek masu sapulces, masu tiesāšanas un masu nošaušanas. 1955. gads ir izšķirīga pagrieziena gads komūnistu Ķīnas vēsturē. Ķīnas nākotnes labā visi valdībai opozicijā esošie elementi jāizņīcina.

Kaut gan sarkanai Ķīnai trūkst absolūti viss, kas dzīvē nepieciešams, atskaitot tautas masas, komūnistu mazā brāļa Ziemeļvietnamas stāvoklis ir vēl bēdīgāks. Palīdzību meklēdams, Pekingā ieradās Ziemeļvietnamas prezidents Hočiminš un lika ķīniešiem saprast, ka Ziemeļvietnamas tālākā eksistence ir pilnīgi atkarīga no komūnistu Ķīnas palīdzības. Ziemeļvietnamai trūkst naudas, trūkst pārtikas un trūkst ieroču. Pārtikas nav arī Pekingai, tā ir spiesta griezties pēc palīdzības pie Maskavas, kas savukārt slauc savus Eiropas satelitus. Bet arī Padomju Savienība komūnistu imperijas saglabāšanai ir spiesta ķerties pie savām zelta rezervēm, lai iepirktos kapitālistiskajā pasaulē pārtiku, kas komūnistiem par visu vairāk nepieciešama.

Vērojot notikumus komūnistu Ķīnā, Rietumu pasaules centieni vispārējas atbruņošanās panākšanai liekas smieklīgi. Komūnistu Ķīna pat sapņos nav iedomājusies par iespēju samazināt savas armijas. Pagājušās nedēļas nogalē, divas dienas, pirms četri lielie Ženēvā uzsāka atbrunošanās jautājuma pārrunāšanu, komūnistu Ķīnas aizsardzības ministrs paziņoja, ka komūnistu Ķīnai nepieciešama obligātās kaŗaklausības ievešana. Brīvprātīgo skaits nav pietiekams, lai apmierinātu nākotnē paredzētās vajadzības.

LONDONĀ

Anglija turpina samazināt savus pienākumus aizjūras zemēs. Simonstaunas osta, 150 gadu vecā kaŗaliskās kaŗa flotes baze, tiek nodota Dienvidafrikas valdības pārziņā. Arī Kipras salas liktenis tuvojas izšķīrējam punktam. Līdz šim angļi grieķus prasības pēc šīs salas neievēroja un tajās neklausījās, jo pēc Suecas kanāļa joslas zaudēšanas Kipra Anglijai likās nepieciešama. Pašreiz tomēr pastāv iespēja, ka, atgriežoties no Ženēvas konferences, Anglijas ministru prezidents Īdens uzsāk sarunas ar Grieķijas valdību par Kipras salas atdošanu grieķiem, atstājot angļiem vienīgi tiesības militāro bāzu uzturēšanai.

PARIZĒ

Nepatīkamā notikumu attīstība Ziemeļafrikā Francijas valdībai liek domāt, ka starpība starp Ziemeļafriku un Indoķīnu nemaz nav tik liela . Pašreiz visnopietnākais stāvoklis valda Alžīrā, kur 125.000 franču kaŗavīru nespēj tikt galā ar dažiem tūkstošiem nemiernieku. Lielākā daļa Alžīrā dzīvojošo arabu atbalsta nemiernieku, kas ir viens no iemesliem, kādēļ franču cīņa kļūst bezcerīga. Francijas valdība uztraucas arī par Alžīrā esošo franču kaŗavīru apatisko cīņu ar nemiernieku. Armijai apnicis kaŗot: ilgie kaŗa gadi Indoķīnā un tagad atkal Afrikā. Bez tam lielās neveiksmes Indoķīnā stāv kā baigs rēgs kaŗavīru acu priekšā, paredzot tikpat nepatīkamas beigas arī Ziemeļafrikā.

Pārtikas trūkums aiz dzelzs aizkara

Kanadas valdībai liekas lielīska izeja pārtikas pārpalikumu likvidēšanai. Polija un Čechoslovakija iepērk Kanadā kviešus. To pašu gribētu darīt arī Ungārija. Kanadas sviests tiek ar zaudējumiem tonnām vien sūtīts uz Čechoslovakiju. Otava komūnistu barošanā nesaskata neko nelikumīgu. (Kanadas valdība asi protestēja pret Sav. valstu pārtikas pārpalikumu sūtīšanu uz brīvajām Eiropas zemēm, jo tas nozīmējot jukas pasaules tirdzniecībā. Arī Jaunzēlande un Austrālija nostājās pret Sav. Valstu pārtikas sūtījumiem uz brīvo Eiropu).

Polija Kanadā iepirka 10 milj. bušeļu zemas kvalitātes kviešus par tirgus cenām, kas, transportu ieskaitot, izmaksā apmēram 19 milj. dolaru, Poliem, protams, tik daudz naudas nav. Viņi iemaksā 3 milj. un atlikumu sedz ar aizdevumiem no Kanadas bankām. Aizdevumu atmaksu garantē Kanadas valdība, tie jāatmaksā viena gada laikā. Aizdevumiem nav nekāda seguma. Līdzīgu veikalu Kanada ir noļīgusi arī ar Čechoslovakiju, pārdodot 5—10 milj. bušeļu kviešu; aizdevumu atmaksu Kanadas bankām garantē Otava.

Kanadas sviests ceļo uz Čechoslovakiju par 37 centiem mārciņā. Sviesta vairumpārdošanas cena Kanadā ir 62 centi mārciņā. Komūnistu pasaules pirkšanās drudzis ir manāms visur. Padomju Savienība un Polija Francijā iepērk lielus kvantumus gaļas. Nesen presē parādījās ziņa, ka arī Maskava Kanadā pērk 22 milj. bušeļu kviešu. Kubas cukurs un Malajas gumija ceļo uz Padomju Savienību.

Lielā komūnistu pirkšanās kāre nozīmē tikai vienu — ka pārtikas stāvoklis aiz dzelzs aizkara nav uzlabojies, ko nesola arī jaunās ražas izredzes. Austrumeiropas satelitvalstis, kas pirms kaŗa varēja atļauties lauksaimniecības ražojumus eksportēt lielos vairumos, šodien cieš pārtikas trūkumu. Dažos gados pārtikas ražošanā ir radies milzu iztrūkums, ko var cerēt aizpildīt vienīgi ar palielinātu importu.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRINBERGS

Svētceļnieks uz brīvo Lietuvu

Sastapšanās ar lietuviešu pasaules apceļotāju Stani Urmani piecdesmit trīs tūkstoši simtu pirmajā kilometrā

Pirms 15 gadiem, kad krievi okupēja Baltijas valstis, nelielā auguma lietuvietis Stanis Urmanis bija jauns virsleitnants Lietuvas armijā ar daudzsološu nākotni. Tagad viņš ir pazīstams pasaules apceļotājs un Lietuvas brīvības prasību atgādinātājs — 40 gadu vecs vīrs ar cieņiem sejas vaibstiem, labu karātavu humora izpratni un nesalaužamu ticību Lietuvai. Aiz muguras viņam ir partizānu cīņas ar krievu okupantiem, apcietināšana 1941. gada jūnijā, spīdzināšanas, viens gads Lubjankas cietuma, 1.5 reiz 1.5 m lielajā nāvinieku kamerā, Sibirijas vergu nometnes, dzīvsudraba raktuves, un kopš 1947. gada, kad viņam kopā ar citiem 19 lietuviešiem izdodas iegūt ieročus un izbēgt no čekas nagiem, zem kājām paša izvēlēts ceļš. No 20 lietuviešu bēgļiem 17 paliek ceļā — gan no vajātāju lodēm, gan slimībām un pārguruma nāves, un tikai 3 izdodas sasniegt brīvību pie Pekingas, kad sarkanie no tās ir tikai kādus 10 kilometrus.

Brīvībā izkļuvis Stanis Urmanis, lietuvieša atkratītos, žēlīgi viņam būdams ticīgs katolis, vēlas izpildīt solījumu Dievam, kuru viņš devis bīstamajos Mandžūrijas un Ķīnas nakšu ceļos — ja viņš dzīvs izkļūs brīvībā, tad kājām noies vismaz 100 tūkst. kilometru, nenogurstoši brīdinot pasauli no bezdievīgās komūnisma varas, kuras cietumos smok miljoni nevainīgu un kur nobendēti simtiem tūkstošu viņa tautas brāļu. Ar Lietuvas ārzemju pasi kabatā, visiem mazticiģajiem pierādot tās derīgumu, Stanis Urmanis līdz šim kājām apceļojis Skandināviju, Angliju, Beļģiju, Holandi, Franciju, Portugali, Spāniju, Italiju, Grieķiju, Turoiju, Abesīniju un daļu Vācijas. Viņš ar nicināšanu noraida katru satiksmes līdzekli (izņemot ūdeņu šķēršošanai) un vienīgi, lai steigtos cīņā vai atgrieztos brīvajā tēvu zemē, Stanim Urmanim par lēnu, šķiet, būtu arī pati ātrākā strūklu lidmašīna. Kā daždien īsts svētceļnieks, viņš pārtiek vienīgi no tā, ko pasniedz laipnas rokas. Ar smagu mugursomu plecos — tveicē, salā, sniegā, vētrās un lietū Stanis Urmanis paspējis nosoļot 53.100 kilometru.

„Cik pāru zābaku noplēsti?"

„Trīsdesmit divi pāri ar visām binzolēm."

Par komūnisma zvēru darbiem Stanis Urmanis runājis ar visu triju Skandināvijas un citu valstu ķēniņiem, daudziem prezidentiem, ministriem, deputātiem un citiem pasaules varenajiem, savācot viņu parakstus. To ir jau 32 sējumi. Viņš ieguvis draugus un ienaidniekus, kuri kāro pat pēc viņa — svētceļnieka dzīvības. Aga Khana durvis Stanim Urmanim nav atvērušās, un princis Ali Khans, lai no sirdīgā Hunt stāsts jaunatnei par kādas latviešu ģimenes likteni. Tās sadalītas 27 skolām, bibliotēkām un kanadiešu organizācijām Toronto, kā arī izsūtītas uz provinci un ASV. Šīni akcijā piedalījās Daugavas Vanagi un Londonas latviešu biedrība. Līdzekļus ziedoja Toronto latviešu organizācijas un draudzes. Pārskats publicēts presē. 2) These Names Accuse — 2 grāmatas.

Izdalītas arī dažāda veida skrejlapas, un filmas no serijas The Story of Latvia — 2 komplekti. (Komplektā 94 uzņēmumi). Bez tam nosūtītas 619 vēstules un informācijas matreiālu sūtījumi.

Uzsākta arī akcija pret komūnistu jaunatnes laikrakstu The Champion — The Voice of Young Canada. Šis laikraksts līdz ar attiecīgu pavadrakstu piesūtīts 16 Toronto vidusskolām, pievienojot kopiju no The Communist Activities Among Youth.

10. jūlijā Londonā, Ont. iesvētītie jaunieši. No kr.: G. Liepiņš, I. Miķelsone, māc. V. Šēfers, A. Atara, J. Grava

IGAUŅI PIEPRASA NOŅEMT KRIEVU KAROGU

Četri igauņi Baltimorā, atgriežoties no darba, ieraudzījuši, ka virs Dundalk Auto Sales, Inc. mājas citu karogu starpā plīvo arī Padomju Savienības karogs. Strādnieki tūliņ ieradās pie īpašnieka un noprasīja, ko nozīmē krievu karogs virs jumta un vai viņš nezina, ka Padomju Savienības agresijai par upuri kritušas Baltijas valstis? Īpašnieks atbildēja izvairīgi — viņš neredzot iemesla, kāpēc nevarētu *izkārt krievu karogu, jo ASV neesot kara stāvoklī ar Krieviju.* Igauņi *piedraudēja*, ka gadījumā, ja krievu karogs nepazudīs pie viņa durvīm nostādīs piketu. Tad Īpašnieks apsolīja nākošajā dienā karogu noņemt. Igauņi tomēr neapmierinājās un devās uz policijas iecirkni. Dežurējošais ierēdnis piezvanīja īpašniekam pa telefonu un ieteica karogu noņemt. Kad igauņi pēc tam brauca gar minēto māju, sarkanais karogs bija nozudis.

GENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 2707
114 DANFORTH AVE

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, MONTREAL, P.Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Latvju Ziņas izbeidz gaitu

Latvju Ziņas savā 4. jūlija numurā paziņo, ka pārtrauc iznākšanu. Laikraksts iznāca Stokholmā jau vairāk kā 10 gadu, tā atbildīgā redaktore bija Dagnija Šleiere. Laikraksts iznāca divas reizes mēnesī. Latvju Ziņas pārstāvēja tā sauc. liberāļu aprindas. Laikraksta izbeigšanas iemesli, kā dzird, ir lasītāju trūkums un ar to saistītās materiālās grūtības.

Zviedrijā turpina iznākt otrs latviešu laikraksts Latvju Vārds, ko vada Arturs Kroders.

LATVIEŠIEM NAV KOMPROMISA CĪŅĀ PRET KOMŪNISMU

Informācijas centrs Kanadā darbojas sekmīgi. Uzdevumu veic 21 kopa un 32 atsevišķi darbinieki

Kaut arī līdzekļu trūkums Informācijas centram pagājušajā darba posmā bijis loti jūtams, tā darbība visumā bijusi sekmīga.

Jauni sakari nodibināti ar Responsible Enterprise, kas ir spēcīga kanadiešu pretkomūnistiska organizācija. Seši LICK locekļi piedalījušies šīs organizācijas sēdēs. Caur šo organizāciju ir rasta iespēja noorganizēt pretkomūnistiskas lugas raidījumu televīzijā. Temats: Canada in 1965, kas patlaban tiek gatavots. Ar E. Grīntāla palīdzību ir nodibināti sakari ar The National Council of Canadian Labour. Ar to LICK paveras plašs darba lauks Kanadas strādnieku organizāciju starpā (Trade Union).

Pie IC darbojas 21 informācijas kopa, no kurām rosīgākie ir bijuši St. Katarīnas Daugavas Vanagi, Londonas latviešu biedrības, Hamiltonas latviešu biedrības un Otavas latviešu biedrības informācijas daļas.

Individuālu darbinieku — referentu Kanadā un ASV patlaban ir 32, par 15 mazāk nekā pagājušā darbības posmā.

Referentiem, informācijas kopām, valdības iestādēm, kanadiešu organizācijām, laikrakstiem u. c. izsūtīti šādi informācijas materiāli:

Trīs referāti: 1) Malenkov's Heresy — 65 eks. 2) A New Soviet Agrarian Policy — 45 eks. 3) The Western Dilemma — 60 eks.

Brošūras: 1) Communist Take over and Occupation of Latvia — Special Report no. 12 of the Select Committee on Commmunist Aggression. Piesūtīts valdības iestādēm — 20 eks. 2) Only the Strong Can Be Free — 1.600 eks. 3) Notes on Communism Part I:. What Makes Communism a Universal Danger in its Relentless Drive for Power over the Bodies and Minds and Souls of Men. Part II: World Communism and How It Operates. — 65 eks. 4) Communist Activity Among Youth Part I: The Youth Organization of the Communist International. Part II: Communist Activity Among Canadian Youth. 250 eks. Izplatīts caur Latviešu Jaunatnes Nacionālo Apvienību Kanadā. 5) Baigais gads — 125 eks. 6) Baltic Revue — 42 eks.

Bez tam vēl šādas grāmatas: 1) 44 eks. Singing Among Strangers. Amerikāņu rakstnieces Mabel L.

Latviešu informācijas centrā Kanadā pārskats par grāmatas Singing Among Strangers akciju

Organizāciju un atsevišķu personu ziedojumi:

DV St. Katarīnas nodaļa $7.00. Londonas latviešu biedrība $17.50. Latviešu nac. apv. Kanadā $7.00. Dainas korim $3.50. Gaujas gaidu vienība $3.50. M. Matīsa $2.00. Jānis Mežaks $3.50. V. Pētersons $5.00. Pirmā latviešu ev.-lut. draudze Toronto $3.50. Sv. Jāņa draudze, Toronto $17.50. Latviešu dem. partiju birojs $3.50. V. Ramanis $2.00. Rasma Virkava $2. Latviešu saimn. darbinieku apv. $3.50. Kopā $81.00.

Par šo summu nosūtītas Toronto viduskolām un bibliotēkām 29 grāmatas. Uz dažādām vietām provincē 16 grāmatas, kas sadalītas vidusskolām un bibliotēkām pēc attiecīgu organizāciju izvēles.

Kā agrāk ziņots, grāmatas tirgus cena ir $3.50, kas ar izdevniecības pretimnākšanu šim speciālam gadījumam tika pazemināta par 50%.

ATMIŅAS PAR POSTA GADU PRĒRIJĀ

10 „TREKNIE" UN 10 „LIESIE" GADI KANADAS MAIZES KLĒTĪ

Šķērsojot bagātās Kanadas rietumu prērijas un redzot tur mirdzošas mašīnas, bagātās kviešu druvas un 4000 dolaru vērtīgos, lielos kombaiņus un labības piekrautos šķūņus, grūti ticēt tam, ka tieši pirms astoņpadsmit gadiem šī pati zeme bija sausa, neauglīga, smilšām un putekļiem klāts tuksnesis.

Ezeri, purvi un akas izžuva, putekļi pildīja prēriju gaisu un farmeru sirdis, siseņi noēda to, ko sausums nepaspēja iznīcināt, un daudzi kļuva nabagi. Kas var aizmirst 1937. gadu? —

Tas bija 1937. gads, tumšākais, kāds jebkad pieredzēts Kanadas rietumu provincēs. Tas bija gads, kas pārspēja sausuma ziņā visus iepriekšējos. Ezeri, purvi un akas izžuva, viss bija smilšu un putekļu klāts, atstāts un nabadzīgs. Tas bija gads, kad putekļu mākoņi pildīja gaisu no rīta līdz vakaram, nedēļām ilgi. Tas bija siseņu gads: tie noēda katru zaļumu, kas parādījās. Lielākā daļa prērijas iedzīvotāju kļuva nabagi un vairāk kā 125.000 tās atstāja, lai nekad vairs tur neatgrieztos.

SMILŠU KALNI SNIEDZAS LĪDZ MĀJU JUMTIEM

Domājot par šo gadu, atmiņā nāk putekļu vētras un putekļi, no kuriem nekādīgi nevarēja patverties. Tie spraucās caur durvīm un logiem istabā, tie lidoja ēdienā, tējā un zobos. Reizēm laudis devās pie miera, pārvelkot sev pār galvām mitru drānu. Visur, kur vien uzmeta acis, bija putekļu pēdas, un balti klātais galds drīz kļuva pelēks.

Vējš, kas dzina pāri prēriju laukiem putekļu mākoņus, dažreiz mājām norāva jumtus un tos aiznesa gabalu tālāk. Sapūsto smilšu kalni sniedzās līdz pusei ap tālruņu stabiem, aploku sētas bija appūstas smiltīm, un lopi kāpa tām pāri. Laukos atstātie darba rīki bija iepūtināti smiltīs, un daudzām atstātām mājām smilšu kalni sniedzās līdz jumtu malām. Kur pavasarī bija sēti kvieši, tur tagad vējš bija izrāvis milzu apmēra dobumus, un vietām lauki bija 3 collas augstāki. Priekšpēdējais stipri jūtamais sausais gads bija 1930., un laudis stāsta, ka pat lietus laikā vējš dzinis putekļus no apsētā lauka. Katra smilšu vētra prēriju saimniekos radā nopietnas bažas, jo gadu no gada zemes virsējā kārta kļūst irdenāka un smalkāka. Neskatoties uz lielo sausumu, dārzāji lēnām stiepās garumā, un kad bija jau dažas collas paaugušies, tiem uzbruka siseņu bari, tos nograuzdami līdz zemei.

IZŽŪST ARI 20 JŪDŽU GARŠ EZERS

Ūdens cisternās un akās izžuva, par tā pievešanu no citiem apgabaliem bija jāmaksā. Pat 20 jūdžu garais Džonstauna ezers, kurā nekad ūdens nav trūcis, izžuva un pārvērtās purvā. Pīles, kuras bija ierīkojušas savas ligzdas purvu un ezeru malās, atrada smilšu un putekļu apklātas. Tūkstošiem meža putnu aizgāja bojā neraurredzamos putekļu mākoņos. Šajā traģiskā laikā radies šāds stāsts; kādu nakti vectēvs izdzirdis uz mājas jumta grabināmies lietus lāses. Viņš pamodinājis savu mazdēlu un abi steigušies uz durvīm. „Es jau esmu redzējis lietu agrāk, bet viņš, iļķ, vēl nekad." — Un gadu veci bērni ieraugot pirmo reizi lietu, klieguši un raudājuši aiz prieka un brīnuma.

SIENĀŽU MILJARDI APSTĀDINA TRAKTORUS

Otra nelaime, kas piemeklēja plašos prēriju laukus, bija sienāžu miljardi. Caur atvērtām durvīm un logiem tie traucās istabās. Tie sabojāja gaļu un olas, putni tos ēda tūkstošiem. Uz lielceļa starp Saskačinu un Redžainu tie apturēja satiksmi, jo mašīnu radiātori bija sienāžu pilni. Farmeri darīja visu iespējamo, lai pasargātos no sienāžu bariem. Piestiprinājuši pie traktoriem metalla vairogus, viņi dzēvās caur laukiem, un sienāžu bari, kas cēlās no zemes, atsitās pret šo vairogu.

DADŽU KAUDZES 10 PĒDU AUGSTUMĀ

Trešās briesmas bija krievu dadži. Tie pacēlās virs kviešiem un apklāja laukus līdzīgi grīdsegām. Sausais vējš aplauza tiem zarus un galotnes un dzina tos pāri laukiem. Vietām pie sētām bija dadžu kaudzes desmit pēdu augstumā. No ražas nebija gandrīz tikpat kā nekā.

Lai lopi neaizietu bojā, barība bija jāieved no citām vietām, kur raža bija mazliet padevusies. Vairāk kā pusei no Saskačevanas farmeriem nebija pat ne sakņu, un tie neizkūla ne bušeļa kviešu. Farmeriem trūka naudas ko salabot ēkas, mājām logi bija izgāzti, un mašīnām degviela bija luksa lieta. Daudzi savas mašīnas pārdeva, citi izņēma smagos motorus un jūdza priekšā zirgus. Iedzīvotājiem neizauga pat ne pārtika, un tos no bada glāba tikai labi noorganizētais transports. Farmeri, pilsētnieki un bērni rindām stāvēdzelzceļa malās, lai dabūtu savu daļu pārtikas.

FARMERI KĀJAS NOTIN AR MAISIEM

Ziemās, lai paglābtos no aukstuma, farmeri savas kājas notina ar maisiem, jo tiem trūka naudas, ko nopirkt apavus. Sarkanais Krusts un citas palīdzības organizācijas izdalīja simtiem drēbju saiņu. Daudz ārstu par palīdzības sniegšanu nemaz nejautāja pēc samaksas. Vairākas skolas bija slēgtas, jo trūka naudas, lai nopirktu ogles.

Nebija darba, nebija maizes un nebija naudas! —

KATRS DEVITAIS GADS — SAUSAIS

Vai tāds gads var pienākt atkal, to ir grūti pateikt. Kā statistika rāda, katrs devitais gads ir bijis tā saucamais „sausais", kaut gan mazākā mērogā, kā tas bija 1937. g. Daži eksperti ir ieskatos, ka prēriju klimats iedalīts desmit gadu ciklos. Pēc 10 auglīgiem gadiem nākot 10 sausie. — Citi esot pārliecināti, ka pēdējā laikā biežās klimata maiņas varot atnest atkal bada gadu. Bet tam gatavojas arī farmeri; gan apsēdami irdenākos laukļs ar zāli, gan arī ierīkodami dažāda veida nosprostus, bet tas viss ir tikai piliens jūrā.

Pagājušā gadā 26. maijā ass, griezīgs vējš ķēra Saskačevanas dienvidus daļu, vētra sasniedza 70 jūdžu stundā, un, sagrābis irdenās smiltis, vējš tās dzina pāri laukiem. Grāvji sāka pildīties, un gaiss kļuva tik tumšs, ka mašīnām vajadzēja ieslēgt ugunis. Farmeri ar bažām vēroja laiku un slaucīja smiltis no acīm. „Vai tas ir sākums?" viņi jautāja. Tad naktī viņi dzirdēja lietu logu rūtīs un mierīgi apgriezās uz otriem sāmiem. 1937. gada drauds bija pagājis. —

AUTO PIRCĒJI, NEPIEVILIETIES!

Bīstami pirkt automašīnu uz ilgu nomaksu

Pēdējā laikā bieži redzami sludinājumi, ar kuriem vilina auto pircējus, piesolot izdevīgus maksāšanas noteikumus — sevišķi ilgus termiņa maksājumus, pat līdz 3 gadiem.

Protams, ka šādā gadījumā mēneša maksājumi ir mazi un viegli samaksājami, bet vai pats pirkums ar to kļūst izdevīgāks? Gluži otrādi, pircējam garie maksājumi nav izdevīgi, un no tādiem noteikti jāizvairās.

Pieņemsim, ka jūs pērkat 1954. g. modeli par 2.650 dolariem, iemaksājot skaidrā naudā 650 dolaru. Atlikumu 2.000 dolaru, jūs maksājat 36 mēnešos resp. 72 dol. mēnesī, un tā jūsu parāds atkal ir $2.650 dol., jo mēneša maksājumiem pieskaitīti arī procenti.

Tā kā jūs skaidrā naudā samaksājat 650, tad īstā auto cena ar % ir 3.342 dolari! Kad pēc gada kārtīgas maksāšanas jūs pārbaudīsiet savu kontu, tad izrādīsies, ka jums vēl jāmaksā 1.838 dol. (samaksāts gada laikā 864 dol), t. i. apmēram tik daudz, cik auto pēc gada lietošanas ir vērts.

Aprēķiniet ,ko jūsu automašīna gada laikā ir izmaksājusi? 650 dol. iemaksa plūs 864 dol. mēneša maksājumi ir 1.514 dol.! Liekas, tas gan būtu drusku par daudz tikai vienam gadam!

Un nepiemirstiet — automašīnu pēc gada lietošanas jūs nevarat ne pārdot, ne apmainīt, pret jaunāka gada modeli, jo tas nav vēl izmaksāts.

Ievērojiet, ka, sadalot maksājumus 36 mēneša maksājumos, jūs pirmajā gadā nomaksājat tikai %, apdrošināšanas, finanču u. c. sīkus izdevumus, bet īstā parāda — 2.000 dol. dzēšana sākas tikai pašās gada beigās — praktiski tikai otrā gadā.

Pērkot auto uz nomaksu, maksājumu termiņi pēc iespējas jāsaīsina, un zelta likums ir, ka parāds jādzēš straujāk, nekā krītas auto vērtība lietošanas un laika tecējuma dēļ.

ADVOKĀTI GRIB PANĀKT IMMIGRĀCIJAS NOTEIKUMU GROZĪJUMUS

Kanadas advokātu apvienība mēģina vienkāršot immigrācijas procedūru, kā attiecībā uz aplikantiem, kas līdz iecelošanas atļaujas, tā arī deportējāmiem, kuŗus ierosināts izraidīt no Kanadas.

Immigrācijas un pilsonības lietu departaments ir vienīgā Kanadas iestāde, kas var turēt apcietinājumā kādu personu bez apcietināšanas iemeslu uzrādīšanas, tāpat iedzīvināt savus lēmumus bez kā attiecīgai personai būtu tiesība ierasties tiesā.

Immigrācijas ministrs atzīst, ka daudzas procedūras šai departamentā ir patvaļīgas, bet paskaidro, ka tās ir nepieciešamas, lai Kanada varētu izslēgt komūnistu iecelošanu, jo ja būtu jāmin visi iemesli, kāpēc dažreiz noraida kādas personas ielaišanu Kanadā vai kādu personu deportē no Kanadas, komūnistiem būtu iespējams veikli izlocīties no ierēdņu jautājumiem.

Kanadas advokāti turpretim ir atraduši metodi, kā departaments šīs akcijas varētu iesniegt tiesās. Immigrācijas likums nosaka, ka neviens tiesnesis vai tiesa nevar skatīt cauri departamenta lēmumu, to atcelt vai iejaukties citā veidā, ja šie lēmumi pieņemti „saskaņā ar likumu".

Advokātiem gan ir iespēja atsevišķus gadījumus iesniegt attiecīgā tiesā, apgalvojot, ka immigrācijas ierēdņu rīcība nav saskanējusi ar likumu. Nelaimīgā kārtā šādu lietu ievadīšana tiesā ir ļoti dārga, un dažos gadījumos departaments ir pārsūdzējis tiesas lēmumus, kas bijuši aplikantiem labvēlīgi, kad tiem liegta iecelošana vai draudējusi deportācija.

Šādas pārsūdzības ir gājušas pat līdz Kanadas augstākai tiesai.

Kanadas advokātu apvienība šai sakarā ir ierosinājusi divas lietas: 1) noraidītajai personai vai personai, kas šūdzas par deportāciju, katrā gadījumā būtu dodama iespēja iepazīties ar noraidīšanas iemesliem un iespēja atspēkot departamenta iebildumus; 2) būtu jānoorganizē bezpartējiska pārsūdzības iestāde, kas skatītu cauri tās lietas, kuŗu likumību vai taisnīgumu departamenta lēmumos varētu apšaubīt.

Kad apvienības ziņojumu iesniedza tās gadskārtējā gada sapulcē, nolēma vēl vienu gadu šo ziņojumu pārbaudīt. Tā kā liela daļa tieslietu profesijas darbinieku ir pārliecināti, ka immigrācijas departaments būtu pakļauts visiem tiem pašiem likumīgiem noteikumiem, kādi ir spēkā pie Kanadas pilsoņu apcietināšanas, ir iespējams, ka apvienība raudzīs panākt immigrācijas procedūras grozīšanu.

ĀRZEMNIEKI ASV ARMIJĀ

Prezidents Eizenhauers 12. jūlijā parakstījis likumprojektu, kuŗā paredz ārzemnieku uzņemšanu amerikāņu armijā vēl turpmāko 2 gadu laikā. Pēc dienesta beigām ārzemnieki var iegūt ASV pavalstniecību vai tiesības uzturēties ASV.

Arī igauņi ierīkojuši vasaras koloniju

Bērnu vasaras kolonijas problēma nodarbina ne tikai Ņujorkas latviešu, bet arī igauņu sabiedrību. Igauņu izglītības biedrība jau pirms 5 gadiem iepirka 10 akru lielu zemes gabalu Longailendā, Port Jefferson tuvumā, kur izveidojies igauņu ciems ar 30 igauņu mājām. Rīkojot talkas, igauņi uzcēluši lielu ēku, kuŗas zāle spēj uzņemt līdz 500 cilvēku. Visus būvdarbus veikuši brīvprātīgie talcinieki, iepirkts tikai materiāls. Katru nedēļas nogali uz būvvietu izbrauca talcinieku grupas. Pazīstamā igauņu dejotāja Ella Luka, kas darbojās kā māc. spēks Bradfordas kolledžā, izbrauca kopā ar savu māti un abas veica cementa kāpņu iekārtošanu. Kāda citu nedēļas nogali izbrauca igauņu korporāciju locekļi. Igauņu būvuzņēmēji ar savām mašīnām veica lielākos darbus.

Ēkas iesvētīšana notika pagājušo svētdien. Uz turieni izbraukusi pirmā partija bērnu, skaitā 25. Šinī īpašumā igauņi sarīko arī Jāņu svinēšanu. Par igauņu jauncelto ēku ieinteresējusies vietējā pašvaldība, kas grib tur ziemā iekārtot skolu, jo apkārtnē nav citu piemērotu telpu.

Igauņu skautu draugu biedrība savukārt nopirkusi 26 akru zemes gabalu Leikvūdas tuvumā, N.J., kur skauti rīkos savas nometnes.

KANADĀ

HAMILTONĀ

No Anglijas Kanadā ieradies sportists un sabiedrisks darbinieks Reinholds Veinbergs. Pēdējā laikā viņš vadījis Koventrijas latviešu biedrību. 4 gadus V. nostrādājis uz Koventrijas pilsētas busiem gan kā konduktors, gan kā šoferis. Turpat tagad vēl strādājot avīznieks Drūmais.

Kanadā R. Veinbergs nodomājis meklēt sev darbu līdzīgā branšā Toronto vai Hamiltonas busu uzņēmumos.

J. G.

KAS NOTIEK KANADĀ

Tuvākos gados sāks izmantot kādu jaunu Kanadas pamatmetallu depozītu. Tas ir 60,000.000 tonnu alvas-cinka depozīts, kas atrodas Ziemeļrietumu territoriju Lielā vergu ezera krastos. Pēc ziemeļu lietu ministra Lesāža izteicieniem, no tagadējās dzelzceļa gala stacijas Grimšovā, Albertas provincē pie Miera upes, būs jāizbūvē dzelzceļš 300 jūdžu garumā, lai varētu sasniegt šīs raktuves.

Šā gada pirmo sešu mēnešu laikā Toronto būvniecībā ieguldīti jau 73.101.741,- dolaru, pārsniedzot iepriekšējā gada ieguldījumu kopsummu par 18.963.555,- dolariem. Daudzi lielāki nami tiek celti pilsētas centra rajonā, galvenokārt lielo uzņēmumu biroju ēkas. Celtniecības darbi visstraujāk rit North York pilsētas daļā.

Laukstrādnieku atalgojums ir samērā mazs, bet šai gadā tas vēl samazinājies, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Caurmēra alga laukstrādniekam alga pagājušā gadā bij $1475,-, bet šogad tikai $1460,-. Ja saimnieks deva arī uzturu, tad alga bij tikai $1.065,- pagājušā gadā un $1.015,- šogad. Austrumdaļā algas ir vēl mazākas. Tur caurmēra atalgojums ir $1.425,- resp. $925,- gadā. Caurmēra stundas alga laukstrādniekiem ir 63 centi — pagājušā gadā 65 centi, bez uztura 79 resp. 80 centi.

Bezdarbnieku skaits Toronto jūlija sākumā bija pieaudzis par 706 personām, sasniedzot kopskaitā 25.463 personas. Pagājušā gadā uz 8. jūliju bija reģistrēti 25.374 bezdarbnieki.

Kanadas ģeologi šai vasarā kartografē 120.000 kvadrājūdzes ziemeļu salu ar helikopteru palīdzību. Tā ir lielākā kartografijas ģeoloģiskā akcija, kāda jebkad ir pasākta Kanadā. Mērnieku grupai ir vārds „Franklina operācija", jo tā sauca vienu no lielākiem pagājušā gadusimta ziemeļu zemes pētniekiem.

Ir zināms, ka zem tuksnešainās ziemeļu zemes gul paslēpti lieli daudzumi naftas un metallu. Mērnieki šai vasarā tās nospraudīs, lai vēlāk šos apgabalus sīkāk varētu izpētīt kājinieku ekspedīcijas.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

A. Kalnietis-Klēbachs

PAR DZIEDĀŠANU, DZIESMĀM UN TO SVĒTKIEM

Pagātne ir tā, kas bez atlikuma pieder tev pašam

Dzīvodams garāku mūžu pasaulē, ņi bija pārbraukuši no Rīgas, no cilvēks arvien nonāk pie jaunām atziņām. Kad saule sāk laisties uz rieta pusi, ēnas kļūst vienmēr garākas. Un kad tu apgriezies uz ēnu pusi, tu redzi, ka tās aizstiepjas līdz pašiem taviem rožainajiem austrumiem. Rieta pusē grūti saskātāma rītdiena — vai tā maz ausīs? Un šī diena? Tās taču nav: katra izelpota dvaša, katrs noskanējis sirds puksts pieder pagātnei, nogrimst Mūžības jūrā. Pagātne ir tā, kas bez atlikuma pieder tev.

Kad tu bēgi no naidīgās pretvaras, tu pameti visu, kas tev bija pašam un kas atlicis no senčiem, bet tu paņēmi tikai pāris pirkstgalu dzimtenes smilšu, ar ko iesvētīs tavu mūža dusas vietu, ja tev būs lemts nolikt galvu svešā malā.

Ir tomēr vēl cita manta, kas paņemta līdz: tās ir tavas atmiņas, kas krājušās diendienā, kamēr esi pamodies pasaulei. Tās nogulušās slāņiem tavu dārgumu apcirkņos, un tu vari tās pārcilāt kā skopais bruņinieks savu zeltu. Tā tas ir arī ar dziedāšanu, dziesmām un to svētkiem.

Kad 1948. gada vasarā skanēja mūsu dziesmu svētku 75 gadu atskaņas, no kurām beidzamās atskanēja no Hanavas, tad man iegribējās parakņāties dziesmu svētku atmiņu apcirknī.

Pirmo dziesmu svētku laikā es vēl nebiju pasaulē, bet tur nonācis, sāku dzirdēt no to ualībniekiem stāstus par lepno apziņu, ko modinājusi sajūsma par dziesmu svētku panākumiem un lielisko izdošanos Rīgā Doma baznīcā un Ķeizara dārzā. Un ne tikai tas — bijusi zināma sacensība: vilka parallēles starp latviešu dziesmu svētkiem un vācu rīkoto koņu koncertu. Tas palicis atmiņā, kas dzirdēts par pirmajiem „dziedāšanas svētkiem," kā toreiz sauca dziesmu svētkus.

Seko Otrie svētki. No tiem vienīgais mana paša piedzīvojums. Agrs vasaras rīts — vēl bez saules. No miega atmodies, dzirdu — sanāk istabā laudis. No balsīm pazīstu — tie ir krusttēvs, krustmāte un citi. Laikam biju gaidījis tos — tāpēc izlecu no gultas un izskrienu pie tiem t. s. mūsu „priekšistabā." Vi

BRĀLIGA IZRUNĀŠANĀS

— Divi latviešu cilvēki apmainās komplimentiem. Tautietis, kuŗš turas „pie savas puses" dzēlīgi apsveic darba biedru, kuŗš nule „apmainījis pasi": „Džoni, nu tu esi kā pārplīsusi riepa mūsu trimdas vāģim!"

Jaunpavalstnieks tikpat asprātīgi atcērt: „Mārci, tavs trimdas vāģis ir jau bez stūres, uz ceļa vēl turas, bet nezina, kurp aizbrauks!"

Brālīga izrunāšanās par aktuālām temām...

*

Ne mazāk brālīgu izrakstīšanos par tālejošām problēmām lasījām „Londonas Avīzē": — Tanī dienā, kad sabruks Padomju Savienība, pacelsies vismaz 21 neatkarīgu valstu karogi, starp tiem arī mūsējās. Bet kuŗš pacels to?

Atbildi brālīgā vērtējumā sniedz jurists Rozentāls:

„Likteņīgā vēstures pagriezienā Latvijas brīvības karogu pacels nevis tie Apvienotās Eiropas idejas mūsmāju aizstāvji uz saviem ... spalvas kātiem, kuŗus tie lieto savu nihilisma piesātināto rakstu fabricēšanai, **bet gan uz saviem durkļiem, tie latvieši, kuŗiem tiecība Latvijai ir eksistences nepieciešamība un kuŗiem tikai ar to iespējams dzīvot un panest pazemojumus un ciešanas! Ir iespējams, ka par mūsu karoga pacelšanu viņi maksās dārgu cenu ar savām dzīvībām un asinīm, bet šī cena būs arī ķīla, ka atkal pacelto karogu viņi par lēcu virumu neatdos mūsmāju federālistiem, lai pēdējie to savukārt nodotu Eiropas vēstures mūzejam!"**

*

Kollēga Saturns reiz rakstīja, ka, ja mums ASV būtu ducis tādu vīru, kāds ir Lejasmeiers, tad Latvijas propagandas darbā būtu jau uzvarēta cīņa. Es gribētu sacīto tālāk papildināt, ka ja angļu salās mums būtu vēl pusducis tādu Rozentālu, tad Latvijas karoga sardzē viņam līdzīgi cīnītāji ar spalvas kātiem izraudzīs uzticamākos un īstenākos durkļu nesējus!

Ar tādiem vīriem mūsu trimdas rati grāvī neiebrauks!

Kursīšis.

TRIMDINIEKA PĀRDOMĀM

„Es esmu Latvija, Latvijas balss un sirdsapziņa!"

Latviešu Trimdas sabiedriski-nacionālajā dzīvē šie ir lielā bēguma gadi. Ir sākušies patriotisma un dzimtenes mīlestības atplūma gadi. Ir sākušies patriotisma un dzimtenes mīlestības atplūmi. Šo patiesību tagad mēdz aizsegt ar saukli: nost lielo runāšanu un mīlestības zvērēšanu Latvijai, tagad laiks — pelnīt un krāt dālderus brīvajai Latvijai.

Kāds latviešu rakstnieks, kas piedalījies demonstrācijā pret Molotovu viņa braucienā uz Sanfrancisko, raksta: **Kā lai svešie būtu par Latviju sevišķi norūpējušies, ja pat mūsu akadēmiskā jaunatne piedalīšanos kādā pret okupantiem vērstā demonstrācijā ieskata par ganāžām bērnišķīgu un viņiem nepiedienīgu nīkošanos. Konformisma jeb līmeņa noskaņojums, kas tagad valda rietumu pasaulē, ir aizrāvis daudzus latviešus un viņu bērnus, kas vēl tikai pirms 10 gadiem izbēga no Nāves partijas elles ar pus noplēstām ādām un dvēselēm. Ādas ir ataugušas, dvēseles redzečējušās: protesta un ciņas balss ir kļuvusi klusa.**" Šie vārdi ir rūgti, bet patiesi. Tie visvairāk vēršas pret veco paaudzi — sabiedrības vadītāju un iedvesmotāju. Vai mēs esam kļuvuši idejām nabagi, ka nespējam aizraut paši savu jaunatni? Pat jaunie un studentu žurnālu iznākšana ir apstājusies.

Kopš 1948. g. ASV vidusskolās un augstskolās notiek eseju sacensība par ASV pamata likumiem un nacionāliem principiem, tā rosinot jaunatnē lielāku interesi un mīlestību uz savu valsti un nāciju. Šogad augstākā godalga piešķirta Tomasa Džefersona vidusskolas audzēknei Annai Ternerei Ričmondā par ļoti īsu, bet patriotisku eseju „Ko man nozīmē likums par cilvēka tiesībām ASV?"

Anna Ternere raksta: „Es esmu likums. Es pārstāvu ASV. Es dzīvoju ASV baznīcās, pagalmos, laikrakstos. Es aizstāvu to tautu. Jau sen mans ceļš ir bruģēts, mans liktenis noteikts. Savās rokās es turu visu amerikāņu tiesības. Tik ilgi, kamēr es varu zvanīt brīvības vārdus, es esmu viņu dzīves pamats, un manī dus nācijas likums. Baznīcās es sargāju dievlūdzējus. Caur mani tie izvēlas savu ticību, kādu tie vēlas. Viņi var lūgt Dievu kopā ar katru, ko vēlas, jo es esmu ASV dzīvā dvēsele. Tiesā tiesneši un zvērinātie taisnīgi spriež tiesu par cilvēku likteni. Katrs apsūdzētais var runāt, un pasaule viņā var klausīties. Spriedums par viņa vainu būs taisnīgs, jo es esmu ASV taisnība.

Uz ielām, laikrakstos, uz māju durvīm mājo patiesība par nāciju. Neviens nevar pavēlēt, ko drīkst presē rakstīt un ko nedrīkst. Neviens nevar nopirkt amerikāņu sabiedrisko domu, ar to tirgoties. Es esmu daļa no katra publicēta raksta un sabiedrības interešu aizstāve. Es esmu viņu domas, jo es esmu ASV patiesība.

Katrs var brīvi runāt uz ielām. Neviens nenoklausās viņa sarunas. Katrs var runāt par valdību, par politiku, par reliģiju un citu. Viņam nav jābaidās no pēkšņas apcietināšanas. Ir zemes, kur cilvēks nedrīkst brīvi runāt, un to, ko viņš runā, viņš bieži spiests teikt pret savu pārliecību. Taisnību tur teikt var tikai čukstot vistuvākajam. Bet tā nav ASV. Es dodu katram cilvēkam brīvību runāt brīvi, jo es esmu ASV balss.

Es dzīvoju namos, baznīcās, ielās, amerikāņu balsīs un prātā. Mans uzdevums ir — sargāt amerikāņu tautu. Es esmu amerikāņu ticība, brīvība, nākotne, jo es esmu cilvēku tiesību likums šajā zemē."

Vai Latvijai, latviešu nācijai nav vairāk kā jebkad vajadzīgi latvieši un jo sevišķi jaunatne, kas visai pasaulei brīvi liecinātu: **„Es esmu Latvija, latviešu nācija, latviešu taisnība un likums, jo esmu Latvijas balss un sirdsapziņa."** Ir tik daudz ceļu un iespēju, kā vērst latviskā patriotisma atplūdus — lielā nacionālā paisumā.

Saturns.

KOMŪNISTU TERRORA UPURIS

Ar elles mašīnu pret slovaku trimdinieku

Jūlija sākumā Minchenes pasta 13. nodaļā Švābingā eksplodējis kāds sainītis, nogalinot divus cilvēkus un 18 smagi ievainojot. Viens no nogalinātajiem ir aktīvs slovaku trimdinieku politiskais darbinieks — 52 gadus vecais Matus Kernaks. Viņš Slovakijā ieņēmis atbildīgus amatus slovaku sūtnis Berlīnē. Pēc kaŗa čechoslovaku komūnisti viņu notiesājuši uz spaidu darbiem, no kuŗiem viņam izdodas izbēgt, sasniedzot Vīni. No turienes Kernaks ieradies Minchenē un aktīvi darbojies trimdinieku organizācijās. Viņš iestājies par sadarbību ar padzītajiem Čechoslovakijas vāciešiem, kuŗiem pēc viņa domās, notiekot politiskām pārmaiņām, būtu jāatgriežas vecajā dzimtenē.

Nelaimīgais sainītis (apm. 1200 gramu) ar vēl nenoskaidrotas konstrukcijas elles mašīnu nodots Frankfurtes stacijas pastā. Kad Kernaks to saņēmis, viņš to mēģinājis turpat pastā atvērt un tūliņ sekojis sprādziens, kas viņu saraustījis gabalos. Smagi cietis arī pasts. Nav šaubu, ka Matus Kernaks ir komūnistu terrora upuris, jo jau iepriekš viņš saņēmis draudu vēstules no „Slowanska domovina" — panslavisma melnās rokas, kuŗa kā komūnistu terrora organizācija darbojusies jau kaŗa laikā. Slovaku trimdinieki domā, ka saņemtajai elles mašīnai sakars ar nesen Čechoslovakijā — Presburgā notikušo „tiesas" procesu, kuŗā uz nāvi notiesāja 12 slovaku brīvības cīnītājus. Procesā figurējis arī Kernaka vārds. Pieņem, ka „tiesa" arī viņam aizmugurisķi piespriedusi nāves sodu, kuŗš izpildīts, piesūtot elles mašīnu. Vācu policija ieguvusi elles mašīnas nosūtītāja ārējo aprakstu un vainīgā atvērājam izsolīta 10.000 marku liela prēmija. Minchenē un citur vācu policija izdarījusi kratīšanas dažu aizdomīgu emigrantu dzīvokļos un dažu trimdinieku organizāciju telpās, jo ir norādījumi, ka elles mašīnas nosūtītājs var būt emigrantu aprindās iefiltrējies komūnistu aģents.

Kā rāda Kernaka noslepkavošana, tad komūnistiem trimdinieku iznīcināšana ir ļoti svarīga un nav neiespējams, ka elles mašīnas piesūta arī citiem trimdiniekiem.

V. A.

SAVIENOTĀS VALSTĪS

NUJORKĀ

❶ Trimdas lielākās studentu kopas — Nujorkas latviešu studentu biedrības gadskārtējā semestra noslēguma sarīkojumu atklāja valdes priekšs Z. Jēgers. Pēc tam studentus uzrunāja Dr. P. Starcs uzsverot latviju jaunatnes neatlaidību un centību pēc augstākās izglītības. Biedrības priekšsēdis Z. Jēgers izdalīja grāmatu veltes sanāksmes dalībniekiem, kuŗi beiguši augstskolas. Šogad māstera gradu ieguva: J. Krastiņš, M. Aspers, un R. Dzelzkalns, bet bakalaura gradu — V. Lejniece, V. Vīksne, I. Upmane, V. Šneidere, S. Grava un M. Ozoliņa. Studentus un viesus iepriecināja bbas tautas deju kopa, kas sniedza priekšnesumus Aimas Dzirkales vadībā.

Līdz rīta ausmai skanēja dziesmas, deju mūzika un risinājās rotaļas un dejas. Laimīgi atkal viens mācības gads beidzies.

❷ Arī šogad Ņujorkas Rīgas skautu vienības mazskautiem bija savi „dziesmu svētki," kuŗus Ņujorkas pievārtē sarīkoja skautu vienības vecāku padomes E. Grimzas ierosmē. Šoreiz mazskautiem bija arī savs virsdiriģents — Knuts Ozols. Dziesmu svētkos piedalījās arī vietējās guntiņas, un svētku norise tika uzņemta filmā, ko vēlāk izrādīs Ņujorkas ev.-lut. draudzē.

❸ Port Vašingtonas latviešu jaunatnes pulciņš sanāk 2 reizes mēnesī: mēneša pirmās nedēļas otrdienā un 3. nedēļas piektdienā. 22. jūlijā sanāksmē referātus par vēstures jēgu, ietverot Toinbija un Buterfīlda domas, lasīs Ilze Sakse un Daina Irbe. 13. un 14. augustā paredzēta ekskursija uz Katskila kalniem.

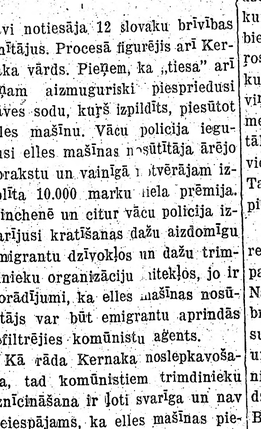

— Tā, tā — es redzu, tu esi uzrakstījusi modernu romānu, bet man liekas, ka tu vēl esi par daudz jauna, lai pati to lasītu.

DABAS SKAISTUMA UN APSLĒPTO BAGĀTĪBU PILSĒTA

Uzņēmumā Viktors Bucenieks ar kundzi Veltu, dēlu Pēteri, meitām Baibu un Laumu

J. Ligera uzņ.

Tikšanās ar bij. Latvijas rekordistu V. Bucenieku. — Kā dzīvo latvieši Norsbejā

Nejauši St. Katerīnā pēc latviešu dievkalpojuma tautiešu pulkā ieraudzīju sen mūsu pusē neredzētus laudis — Viktoru Bucenieku ar ģimeni, kas bija pilnīgi „izzuduši no redzes aploka", un savas dienas Kanadā vada klusajā Ontario pilsētiņā Norsbejā (North Bay), kur katru vasaru Nipisinga ezera krastā sabrauc tūkstošiem amerikāņu tūristu baudīt dabas jaukumu un nodoties makšķerēšanas sportam. Citā nosaukumā vēl šī vieta pazīstama kā „Vārti uz ziemeļiem". Mūsu sarunas laikā valodas aizvijas atpakaļ uz tiem laikiem Latvijā, kad pirms 20 gadiem V. Bucenieka foto attēli bija redzami visos laikrakstos, raksti par viņu visā presē, un viņa vārdu arī radiofonā nācās dzirdēt jo bieži. Viņa sasniegtie rekordi vidusdistanču skrējienos, uzvaras starptautiskajās sacīkstēs, kā arī valstu sacīkstēs vieglatlētikā, bija tās, kas daudzreiz palīdzēja Latvijas karogam uzvīties uzvaras mastā. Tā spilgti iespiedušies atmiņā viņa starti vieglatlētikas sacīkstēs, gan LSB, gan ASK sporta laukumos, kad Viktors savā slaidajā elastīgajā solī veica apli pēc apļa, un beigu finišā parasti tāļu atrāvās no sekotājiem.

Daudz bija ko pārrunāt arī ar Viktora Bucenieka dzīves biedri Veltu, jo toreiz mūsu gaitas bija kopīgas zaļajā Valdemāra ielas sporta laukumā, aizstāvot zilo dzeltenās LSB krāsas. Biedrībā, kur toreiz valdīja tāda sirsnība un biedriskums, ko nevar aizmirst garos gados. Tanī laikā Bucenieka kundzi pazinām kā Veltu Čaibi, un viņai piederēja Latvijas rekords 80 metru skrējienā, viņa bija veikla tāllēcēja un nepieciešama LSB sieviešu stafetes vienības dalībniece. Taču visi šie skaistie panākumi pieder pagātnei.

Pārgājām uz sarunām par pašreizējiem notikumiem Norsbejā un par to, ko dara turienes tautieši. Nav jau pagājis ilgs laiks no tā brīža, kad Kanadas laikrakstos visu uzmanību saistīja pārsteidzošie urāna atradumi Norsbejā. Bucenieks stāsta, ka viņi jau „urāna drudzi" pārdzīvojuši pavisam mierīgi. Bet tad, kad dārgā un vērtīgā izrakteņa meklētāji, pašu pilsētas centru pārmeklējot, virzījušies uz viņiem piederošās mājas pusi, kluvuši tādi nemierīgāki, jo varējis gadīties, ka milzu bagātības slēpj zeme tieši zem viņu kājām, jo instrumenti rādot, ka samērā bagāti urāna slāņi ir viscauri zemes slāņos zem pilsētas. Raktuves pašreiz ierīkotas Nipisinga ezera salā, un darbojas ar labiem rezultātiem. Latviešu kopskaits pilsētā ir ap divdesmit, visi pa lielākai daļai nodarbināti būvniecībā, jo Norsbejā izbūvē ļoti lielu lidlauku.

Viktors Bucenieks jau Latvijā darbojies pulkst. meist. un juvelieŗu nozarē, šo darbu atsācis arī Norsbejā, kad tur ieradies pirms 6 gadiem. Tagad Bucenieks jau vairāk kā pusgadu pats šāda veikala īpašnieks un vietējos iedzīvotājos iemantojis uzticību, bez kuŗas veikalniekam grūti pastāvēt. Vērojot Bucenieku dūšīgo meitas — Baibu, kuŗai jau 17 gadu, un 12 gadu veco Laumu — jautāju, kādi tad viņām panākumi sporta laukumā Kanadā? Te nu saņemu pārsteidzošu atbildi, ka meitas vairs nemaz nestaigājot mātes pēdās. Lauma ar visu sirdi nododoties baletam, bet Baibai patīkot vienīgi motorsports. Ģimenes izbraukumos pie auto stūres citi nemaz netiekot.

Runājot par jauniem un ievērojamiem sasniegumiem sporta laukumā un Bucenieku vārda turpinātāju, tad vienīgā cerība esot 3 gadus vecais Pēteris, jo tam gan uz bumbu spēlēm esot „ķēriens" — tā no virtuves galda ar vienu nejaušu sviedienu „noslaucījis" 6 glāzes reizē. Mūsu saruna jāpārtrauc, kad Bucenieku ģimenei un pārējiem līdzbraucējiem jādodas uz viesošanās galu mērķi Virdžīlu.

J. L.

Neparasta temperātūra

Jūlija sākumā un vidū Eiropā vērojamas neparastas temperātūras. Franču Rivjērā caurmērā valda 40 grādu karstums, Kannās sasniedzot pat nepiedzīvotu temperātūru plus 51 gradu pēc C ēnā. Tai pašā laikā Rietumvācijā daudzās vietās temperātūra naktīs nosilst līdz nullei un Alpos līdz 2000 metru augstumam plosās sniegputeņi, pie kam temperātūra arī dienās turas piemīnus 4 grādiem pēc Celzija.

JAUNIE ZVANI

❶ Linkolnā jaunatnes dienas notiks š. g. 30. un 31. jūlijā; tās rīko vietējais jaunatnes pulciņš Tālava. Paredzēts referāts ar pārrunām, jaunatnes dievkalpojums, deju vakars, sporta spēles un jauno rakstnieku rīts. Jauno autoru darbi jesūtāmi M. Bergmanei, 1037A Street, Lincoln, Nebr.

❷ ALJAs apgāda nozare uzsākusi apzināt visus jaunās paaudzes rakstniekus un mākslinieksus un lūdz viņus paziņot savas adreses V. Nollendorfam, 2346 Vine St., Lincoln 3, Nebr. Jaunie rakstnieki aicināti iesūtīt savus darbus, lai tos varētu nodot nolasīšanai citiem jaunatnes pulciņiem, kuŗu vidū nav jauno rakstnieku. Apgāda nozare iekārto arī referātu centrāli un lūdz jaunatnes pulciņus iesūtīt referātu norakstus. Pārējie jaunatnes pulciņi ieinteresētos referātus varēs saņemt nolasīšanai. Referātu temati un autori būs izsludināti apgāda nozares apkārtrakstos, kuŗus piesūta visiem pulciņiem un katram jaunietim, kas tos vēlas saņemt. Ja līdzekļi atļaus, tad vēlāk izdos labāko referātu kopojumu.

KOMŪNISMA JŪGĀ PIRMS 15 GADIEM

LAI ATCERAMIES, BALTO TRIMDAS MAIZI ĒDOT

8. jūlija pēcpusdienā: Višinskis trako, ka pilsoņi paspējuši izlaist atklātībā savu uzsaukumu. Sarkanie miliči — „P. D.", lentām ap roku Pīpiņa spiestuvē un Demokrātiskā bloka birojā, Kaļķu ielā 1, konfiscē visus pilsoņu vēlēšanu uzsaukumus, izdara Bloka darbinieku arestus, bet uz stūŗiem PD rauj nost izlīmētos „tautas kaitnieku" uzsaukumus. Iekšlietu ministrs V. Lācis ar sava biedra V. Latkovska parakstiem oficiāli aizliedz pilsoņu Demokratiskā Bloka darbību. Komūnisti V. Lācis un V. Latkovskis paši kandidēja Višinska izrīkotajā „Latvijas darba ļaužu blokā" sarakstā (vēlākās vēlēšanās šis bloks jau publicējās savā īstā vārdā „Komūnistu un bezpartejisko bloks"). Kompartijas runātāji radio pieslēgtajās sapulcēs asi vērsās pret pilsoņu vēlēšanu sarakstu, saucot to organizētājus par „fašistiskiem tautas vienības jaucējiem", padzītās kliķes dieneŗiem un algotņiem", prasot „šo tumsoņu, uzurpātoru un tautas atkritumu galīgu satriekšanu un iznīcināšanu!"

Gluži tāpas kā „laimīgajā Padomju paradīzē" arī Latvijā un pārējās Baltijas valstīs „vēlēšanās" drīkstēja būt tikai viens vienīgs kandidātu saraksts — kompartijas nodiktētais. Kompartija Latvijā, kuŗai nebija pat 3000 biedru, nu terrorizēja 1,9 miljonu lielo Latvijas tautu padomju tanku un durkļu aizsegā. Bet padomju kaŗaspēks bija ienācis Latvijā ar Latvijas valdības piekrišanu, un toreiz, 17. jūnijā, valsts galva savā radio runā bija uzaicinājis tautu ienākušo padomju kaŗaspēku „uzlūkot ar draudzību". Un vai tas nebija Latvijas „propagandas ministrs", kuŗš 1939. gada rudenī, kad tauta bija straukta par padomju mīlitaro bāzu ierīkošanu Latvijā, pilnu muti apgalvoja (sk. viņa runas tekstu „Jaunāko Ziņu" 246. nrā): „Tagadējos apstākļos mēs varam ikviens mierīgi pie sava darba iet, jo mūsu valsts politiskā dzīve nokārtota tā, ka mēs esam palikuši prom no posta..."?

(Turpinājums sekos)

ANONIMĀ VARA

Vai cīņas sākums pret boļševikiem atkarīgs no brīvmūrniekiem?

Daudzās Rietumvācijas pilsētās, ki esot atraduši boļševismā. Divas no jauna iepazīstinot vāciešus ar stipras un rafinētas pasaules varas nespējot koeksistēt, un tādēļ cīņa starp tām vēl stāvot priekšā. Liekoties, ka brīvmūrnieki vēl neesot izšķīrušies par boļševisma iznīcināšanas sākuma termiņu.

CEĻA VĀRDI

Gulēt ejot, lai sev sakām: es esmu dzīvojis un veicis sava likteņa nolemto ceļu. Bet ja Dievs man piešķir vēl vienu rītu, es pieņemšu to ar līksmu sajūtu, ka esmu saņēmis necerētu dāvanu.

Seneka

*

Kas veic mazāko uzdevumu, pierāda savu gatavību arī lielāku mērķu sasniegšanai.

Fontēns

*

Es cienu cilvēku, kas skaidri zina, ko viņš grib, neatlaidīgi iet uz savu mērķi, zina līdzekļus, kā sasniegt savu nodomu, un māk tos izlietot.

Goete

MĀCĪTĀJU UN DZEJNIEKU JĀNI STEIKU PIEMINOT

Jāņa Steika 100 gadu dzimšanas dienu atceroties, Jēkaba Sieberga fonda valde kopā ar mūzeja apmeklētājiem ieradās sv. Markus baznīcā Bostonā, kur Steiks pirms 50 gadiem spredikojis. No kreisās: E. Jākobsons, O. Akmentiņš, E. Auniņš, A. Augustans un E. Ozols (no Conn.)

ZIEDOJUMI AUGUSTDORFAS ĢIMNAZIJAI

(Beigas)

Ziedojumi mantās:

Bilefeldas JKS nod. un 323. MT Unit. MSO — grāmatas; J. Kļaviņš, Vesteras, Zviedrijā — grāmata; A. Tichovska, Toronto, Kanadā — grāmata; L U vienības savienības kopa Toronto, Kanadā — grāmata; R. Sināte, Grand Hāvenā, ASV — 2 grāmatas; J. Daņķēns, Melburnā, Austrālijā — grāmata; Ciemiņš, Etlingenā, Vācijā — 2 grāmatas; ALA — Latvju dainas; Fareles mītne, Vācijā — drēbju sainis; A. Smalnieks, Detroitā — grāmata; Bijušie Grēvenes nometnes skolotāji — grāmata; A. Šiņķis — 4 grāmatas; A. Veiss, Anglijā — 5 grāmatas; Ingolštates latviešu komiteja — 62 grāmatas; Latvijas sūtnis Londonā — grāmata; Otilija Žumburs. Los Gatos, Kalifornijā — drēbju sainis; Cikāgas Baltu filologu kopa — 2 grāmatas; Jānis Abučs, Zviedrijā — 50 grāmatu; Alma Stuburs, Losandželosā, Kalifornijā — drēbju sainis; Daugavas Vanagi, Sao Paulo, Brazilijā — 2 saiņi ar pārtikas lietām; Gunārs Šmits Nujorkā — žurnāls; M. Bergholcs, Toronto, Kanadā — drēbju sainis; Erna Zariņa, Bruklīnā — drēbju sainis; Latviešu jaunatnes pulciņš, Portarturā, Kanadā — sainis ar Ziemassvētku veltēm; DV Britu Kolumbijas nodaļa, Kanadā — Ziemassvētku veltes; A. Kurmis, Zviedrijā, — 17 grāmatas; DVF Halifaksā, Anglijā — Ziemassvētku veltes; J. Jauntirāns, Milvokos, ASV — 2 grāmatas; A. Jekste, ASV — sainis ar saldumiem; V. Gobiņš, Bruklīnā, ASV — drēbju sainis; I. Reitmanis, Dānijā — 10 grāmatas; „Sacha Pasaule", Linkolnā, ASV — žurnāla gada abonements; J. Gūtmanis, Oldenburgā — 20 kalendāru; „Frohes Schaffen" Augustdorfā, Vācijā — 2 grāmatas; V. Turins k-dze, Holivudā, ASV — drēbju sainis; Inž. A. Spūrmanis, Kanadā — „Techniskā Apskata abonements; Zenta Mauriņa, Zviedrijā — grāmatas; L. Dauge, Anglijā — 1 pāri kurpju; Lettiska Hjelpsammlingen, Zviedrijā (māc. J. Sviķis) — drēbes, mēbeles, darba rīki, trauki, krāsas u. t. t.; Oldenburgas novietnes latviešu komiteja — grāmatas; Leitlande, Farelē, Vācijā — angļu valodas vārdnīca; J. Ešmits, Zviedrijā — organizējis skolēnu ekskursiju uz Šveici; Insulas novietnes latviešu komiteja — vairāki simti grāmatu; E. Kazekovskis, Songauā, — grāmatas; A. Šūmane — sainis ar jaunu veļu; DV Holandes nodaļa — 10 palagi, 5 dvieļi, 5 spilvenu pārvelkamie; Berchtesgādenes latvieši — grāmatas, vairāki saiņi; LCK, Vācijā — krāsnis, galdi, trauki u. c.; Mrs. Oxley — angļu karaspēka dāmu komiteja — pārtikas vielas internātam; DV Augustdorfas nodaļa — 60 darba dienu internāta uzpošanai; J. Rudzītis „Laiks" — latviešu valodas vārdnīca; Cikāgas baltu filologu kopa — latviešu valodas vārdnīca; Kristīgo rakstu apgāds „Sējējs" — grāmatas; Vācu grāmatu apgāds „Phönix", Bilefeldā — 30 grāmatas; Herbert von Haken — grāmatas.

Visiem ziedotājiem izsakām sirsnīgāko pateicību.

Direktors — A. Dreimanis.

Inspektors — E. Ābolinš.

NĀVE DAUDZ LABĀKA PAR SIBIRIJU

Pirmo PSRS atomzemūdeni, aizejot nāvē, jūras dzelmē nogremdējis tās komandants Landrovs

Pagājušā ziemā Londonas prese neuzkrītoši ziņoja par kādas Padomju Savienības zemūdenes pašnogremdēšanos pie Vestrajas (Westray) salas. PSRS šo ziņu steidzīgi dementēja. Tagad, pēc vācu preses ziņām, kuŗas daļēji pārņemtas no Padomju Savienības laikrakstiem, prokurora Merkurova vadībā Ļeņingradā notiek izmeklēšana un sagaidāms tiesas process pret 26 apcietinājumā esošiem krievu zemūdenes Suslov komandas locekļiem, kuŗi esot līdzvainīgi nodevīgā komandanta Landrova rīcībā. Landrovs zemūdeni esot nogremdējis 1955. gada 24. februārī plkst. 5.30 pie Orknejas salas.

Citi ziņu avoti vēstī, ka zemūdene Suslov bijusi pirmā PSRS atomzemūdene, kuŗa pagājušā ziemā atradusies izmēģinājuma braucienā Atlantijas okeanā un Ziemeļjūras ziemeļu daļā. Zemūdenes komandantam Landrovam bijusi stingra pavēle nelietot radio raidītāju, lai tā uz sevi nevērstu britu kaŗa flotes uzmanību. Kad kādā vietā (Cap Wrath) zemūdene uzsēdusies uz jūŗas dibena smilšu sola un tehnisku nepilnību dēļ ilgāku laiku nespējusi atbrīvoties, kapteinis Landrovs par šo gadījumu tomēr pavēlējis noraidīt Ļeņingradai šifrētu radiogrammu, uzdodot zemūdenes atrašanās vietu. Tūliņ pēc tam no Kronštates saņemta asa pavēle zemūdenei nekavējoties atgriezties Ļeņingradā, pie kam kapteinim paziņots, ka viņam būs jāstājās kaŗa tiesas priekšā. Pēc šīs radiogrammas atšifrēšanas Landrovs pavēlējis zemūdenei uzņemt kursu uz Ziemeļskotiju, kur kādā vietā izsēdinājis krastā 38 zemūdenes apkalpes locekļus. Atvadoties no viņiem, komandants, kuŗš bijis fanātisks komūnists, pateicis, ka viņš kopā ar zemūdenes pirmo virsnieku Ivanu Leonidianu un inženieri Brukovu, lai nekļūtu komūnisma un dzimtenes nodevēji, labāk izvēlas nāvi jūŗas dzelmē, nekā kaŗa tiesu un Sibiriju. Zemūdene uzņēmusi kursu uz Vestrejas salu, kuŗas apkārtnē, domājams, arī nogremdējusies uz visiem laikiem. 34 Suslova komandas locekļi caur Glezgovu atgriezušies Padomju Savienībā un tikai četri jūrnieki lūguši asīla tiesības Anglijā, kuŗas viņiem arī nav liegtas. Šie četri vīri arī apgalvo, ka Suslov bijusi pirmā PSRS atomzemūdene.

Labi pateikts

Kādreizējais Francijas ministru prezidents Flandēns bija pazīstams kā labākais mednieks Eiropā. Uz to viņš arī bija lepns. Reiz starptautiskā mednieku kongresa laikā Dānijā viņš viesojās kādā muižā, kur piedalījās mežapļu medībās. „Lūk, pīle!" pēkšņi izsaucās muižas īpašnieks. „Tik lielisks šāvējs kā jūs, droši trāpīsit." Flandēns izšāva, bet pīle mierīgi lidoja tālāk. „Monsieur," pašapzinīgi teica Flandēns, „jūs esat nupat notikušā brīnuma liecinieks: tur aizlido beigta pīle..."

Temperamentīgā Nansija stāvēja Losandželosas tiesneša priekšā par to, ka ar naža dūrienu smagi ievainojusi savu bojfrendu Edvardu. „Es nepavisam negribēju viņam trāpīt," pārliecinoši taisnojās meitene. „Metot nazi biju pilnīgi pārliecināta, ka viņš pratīs to satvert. Taču viņam nebija laimējies."

Arī zinātnieki uz „koeksistences" ceļa

Viss norit pēc plāna un grafikas... Komūnistu laikraksts Pravda asi nostājies pret padomju zinātniekiem, saprotams, tikai pašā pēdējā laikā, un ieteicis viņiem izbeigt savu nevajadzīgo lielīšanos un mulķīgo plātīšanos, labāk meklēt kontaktu ar zinātniekiem rietumos. Maskavas radio ziņo: „Ļeņina-Marksa teorijas apgaroti, mūsu zinātnieki sekmīgi seko pasaules zinātnes progresam, un, atmetot visu nevajadzīgo un lieko, pievēršas tikai tīrai zinātnei, kas kalpos pasaules mieram."

Pravda nesaudzīgi uzbrūk krievu pētniecības institūtiem par moderno lauksaimniecības mašīnu trūkumiem, raktuvju pētniecībai, dzelzceliem utt. Kremļa vīri zina, ko dara.

aiz DZELZS aizkara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

3. Dziesmu svētki Rīgā

Latvijas okupācijas 15. gadu atzīmēšanai, 21. jūlijā komūnisti Rīgā rīko dziesmu svētkus. Varas vīri rajonu dziesmu svētkos izvēlas kopus, kuŗus sūtīs uz Rīgu, kur dziedāšot 16.000. Janvārī koros bijuši 90.000 un tagad tikpat daudz. Rīgā esot 354 koŗi, 136 deju un 70 mūzikas kollektīvu (pēc darba vietām). Daugavpilī esot 46 jauktie, sieviešu un bērnu koŗi. Ir trauksmainas ziņas par vīriešu trūkumu (izsūtīti!). Baldones rajona kopmēģinājumā ieradušās tikai 50 sievietes un 1 vīrietis. — „Vairākos rajonos koŗu trūkums ir tas, ka tajos ļoti maz vīriešu balsu. Nav jāpierāda, cik ļoti šis apstāklis kavē repertuāra sagatavošanu"... — Rajonu dziesmu svētkos piedalās arī no „brālīgām republikām". Lietuvieši mēdz pa dziesmai dziedāt latviski, bet igauņi 5. jūnijā Staļina rajonā latviešu tautas dziesmu Strauja upe dziedāja igauniski.

Rajonu svētkus ievada gājieni. Daugavpilī bijuši krāsaini latviešu, krievu, ukraiņu, lietuviešu u. c. tautu nacionālie tērpi. Kaut gan preču trūkums, koristi varot pirkt pat baltu vadmalu tērpu gatavošanai.

Radiofonā dziesmu svētku programmā puse atskaņoto dziesmu latviešu klasiskās un tautas dziesmas. Otra puse — kompartijas un citu tautu dziesmas, ko dzied kāda svešā valodā..

Jāņu diena okup. Latvijas kalendārī nebija paredzēta, tikai 15. jūnijā izsludināja „Ministru padomes" lēmumu par 1955. g. 26. jūnija izejas dienas pārcelšanu uz 24. jūniju. Rakstos un runās „piemirsts" agrāko gadu Jāņu noliegums. Līgo dziesmas šogad radiofonā atskaņoja daudzas reizes. Ievērojama daļa bija vecās, latviskās. Avīzēs iespiestas tikai tagadējās — tendenciozās. Te daži paraugi:

Līgotāji gaŗām gāja,
Lopu farmu apdziedāja:
Galvu daudz, bet jēga maza —
Piena vairāk izdod kaza.

Tā vis nava lopa vaina,
Ka tik neglīta skan daina,
Maz te siena, skābbarības —
Sivēns govij skaita ribas.

Sanāk kopā brigadieŗi,
Stutē muguras pret ieŗi.
Spriež un gudro: ko un kā?
Kamēr raža — latatā!

Tur, kur sēja nokavēta,
Kvadrātligzda neravēta,
Nu ar lukturi viens rokās
Gaišā dienas laikā mokās:
Nezāļu un dadžu peklē
Kukuruzas stiebrus meklē.

Daži labi talcinieki
Saulē prata gozētiesi,
Vienu stundu pastrādāja,
Piecas ēda launadziņu.

Ne jau mūsu dienu vaina,
Ja darbiņi neškirāsi:
Daži labi brigadieŗi,
Nemāk darbu ieplānoti.

Rūtoj saule, rūtoj bite, rūto, rūto!
Pa lelui teirumeņu, rūto!

(„Lit. un mākslā", 24. 6. 55. — Latgalē vēl skanot vecais „rūto")

Komūnistu ģimenes tiesības

Pēc jaunā Austrumvācijas DDR likuma — laulājoties arī vīrs drīkst pieņemt sievas uzvārdu, pie kam dokumentos tad, piemēram, būs šāds ieraksts: „Kārlis Šulcs, dzimis Millers." Bērni drīkst izvēlēties viena vai otra vecākā uzvārdu. Ģimenes likums arī nosaka, ka laulības pārkāpšana nav pietiekams iemesls laulības šķiršanai.

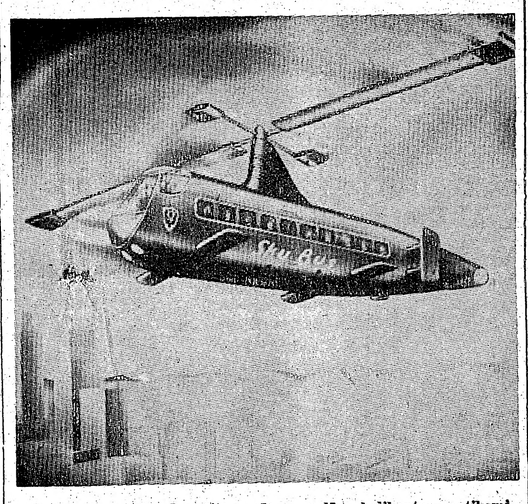

Nākošajā pavasarī Italijā uzsāks regulāru helikopteru satiksmi starp Milānu, Turīnu un Romu. Uz Romas centrālās autobusu stacijas jumta jau izbūvēts heliolidlauks, bet pārējās pilsētās tādi tiek iekārtoti. Fabrikas patlaban ražo pasažieru helikopterus: tajos paredzētas sēdvietas 40 personām.

Nejēdzīgā saimniekošana

Liepājas cukurfabrikā. „Pie Liepājas cukurfabrikas atrodas 12 ha liels filtrkaļķa lauks. Taču jau 8 gadus neviens tam nav pieskāries. Tātad filtrkaļķis, kas tik nepieciešams kolchozu tīrumiem, stāv neizmantots pie fabrikas. Kāpēc? Izrādās, ka tā aizvešana ļoti grūta. Tāgad šis lauks pārvērties par staignu purvu. Pelēkas putras veidā pusmetru un pat metru bieza kaļķa kārta sedz visu lauku. Filtrkaļķis, kas ir ļoti vērtīgs, tagad fabrikai kļuvis par smagu slogu un prasa lielus izdevumus plūdināmo lauku notīrīšanai. Ar nelieliem valnīšiem apjostais lauks, kā lēzens šķīvis, tagad ir pilns līdz malām. Jau pērn pludināmo lauku notīrīšanai bija paredzēta milzīga summa — 70.000 rub. Lauku nenotīrīja, bet naudu izlietoja kopmītņu celšanai. Šogad lauku uzturēšanai lietošanas kārtībā paredzēti tikai 40.000 rub. Par šo naudu domā paaugstināt valnīšus, lai vēl kādu gadu varētu plūdināt filtrkaļķi un pārējos atkritumus... Lai palētinātu filtrkaļķa aizvadīšanu no fabrikas (agrāk cilvēki ar truļīšiem to aizdzina uz izgāšanas vietu), pārkārtoja ražošanas technoloģiju — filtrkaļķi kopā ar zemi aizskaloja uz lauku. Rūpnīcas vadība nemaz nedomā, ka pēc tam kaļķi varētu izmantot lauksaimniecībā. Tad ietaupīja zināmu daļu darba spēka un izdevumu, toties tagad, kad plūdināmie laukī jānotīra, lai fabrika varētu tālāk strādāt, cerētās ekonomijas vietā būs jāizsvież milzīgs daudzums līdzekļu..." (Cīņa, 20. 5. 55.).

Liepājas zivju kombinātā — „Kas vasarā bijis zivju fabrikās, tas, degunu aizspiedis, steidzas cik vien ātri var, lai drīzāk paietu garām pagalmā izgāztiem zivju atkritumiem. Lai atkritumus no cechiem izvestu ārā, pie tiem strādā ap 10 cilvēku. Dienā izved simtiem kastu un izgāž pagalmā. Pēc tam kastes jāmazgā un jāved atpakaļ cechos. Šie strādnieki gadā saņem ap 50.000 rub. algā (katrs apm. 400 rub. mēnesī. Red.) No pagalma atkritumus ar kombināta un asenizācijas kantoŗa mašīnām ved apmēram 10 km tālu uz izgāztuvēm Liepājas ezermalā. Reizēm šīs izgāztuves piesmirdina visu ezermalu un tuvākos pilsētas rajonus. Par 1 tonnu atkritumu aizvešanu jāmaksā 15 rub. — ...Grobiņas sudrablapsu audzētāji, pārvarot dažādas grūtības, ar lielu neatlaidību zvēraudzētavā iekārtoja zivju ķidu pārstrādāšanu briķetēs. Taču pagaidām šis ir vienīgais šāda veida uzņēmums visā Latvijā. Tas pastāv jau vairākus gadus... Kombinātā tādas ierīces atmaksātos samērā īsā laikā (iekārta izmaksātu apm. 200-300.000 rub., bet ienākumi par zivju miltiem gadā dotu vairāk nekā miljonu rub. (Ventspilī pat 1.5 milj.). ...No kolchoziem brauc desmitiem km, lai cūkām un putniem pagādātu zivju atkritumus, bet zivju rūpn. uzņēmumos šo ļoti vērtīgo lopbarību izgāž kaut kur kāpās vai arī met atpakaļ jūrā. Kāda ņiedomājama aplamība un ačgārnība!... Tā to dara visur Latvijā..." (Cīņa 21. 5. 55.).

Kabatas naziti trin 7 dienas, jāmaksā 1 rublis. „Ieraudzījis centrālajā kolchozu tirgū būdu ar uzrakstu Asinātava, Jānis Bušmanis izvilka savu kabatas nazīti un lūdza uzasināt trulo asmeni. Trinējs atvēra prāvu grāmatu, izgludināja uz ceļgala kopējamo papīru, sameklēja strupu zīmuli: „Uzvārds, vārds, tēva vārds, adrešite?" Bušmanis jautājumu plūsmu pieklājīgi pārtrauca, sacīdams, ka nazītim jauns asmenis neesot vajadzīgs, lai tikai uzlaižot pāris reizes uz tecīlas. — „Zinu, jau zinu, — trinējs atmeta ar roku. „Bet vispirms jānoformē dokumenti. Tāda pie mums kārtība." — „Dokumentu formēšana" vilkās tik ilgi, ka pa to laiku varēja uzasināt vismaz trīs četrus naziņus. Beigu beigās darījumu reģistrēja biezā žurnālā. — „Tagad viss kārtībā," trinējs nopūtās. — „Lūdzu, nākošais." — „Nākošais?" naziņa īpašnieks uztraucās, „Asmenis taču vēl netrīts!" — „Par trīšanu nav ko runāt," meistars atmeta ar roku, „labi, ka tieku galā ar papīriem. Skat, kas jaužu sanācis. Lūdzu, nākošais. „Un, aplaizījis zīmuli, viņš ievāca ziņas jaunai lapai: „Uzvārds vārds, tēva vārds..."

Jānis Bušmanis ar saņemto papīru pagāja sāņus un sāka lasīt:

„Latvijas PSR Ražošanas kooperācijas padome. Artelis „Bitovik". Kvīts Nr. 134457. Darba nosaukums: naža trīšana... Operācijas numurs 41... Cena: 1 rublis... Darba izpildīšanas termiņš: 7 dienas..." (Cīņa 15. 5. 55.)

Plintniece par kolchoza pr-ku. „Biedre Rjabčenko dzimusi un izaugusi veca boļševika ģimenē. Tēvijas kaŗa laikā viņa brīvprātīgi iestājās armijā. Pēc kaŗa viņa palika šeit. Uz kolchozu nolēmis braukt arī viņas vīrs Nikolajs. — „Mazliet nedroša jūtos, jo vēl neprotu pilnīgi latviešu valodu. Ja kolchoznieki man uzticēs vadīt, iestāšos LLA neklātienē, lai apgūtu lauksaimnieciskās zināšanas." Tagad viņa strādā fabrikā „Lenta par galv. inž." („Cīņa" 14. 4. 55.)

Vilku briesmas „Alojas raj. Rozēnu apgaitas mežsargs Jānis Apsītis 23. martā vienā dienā Staiceles apkārtnē nošāvis 2 vilkus" („Zvaigzne", 15. 4. 55.)

„Pavisam pērn nomedīti 245 vilki un 52 lūši. Patlaban LPSR mežos dzīvo ap 1200 aļņu, 1000 briežu, 1300 meža cūku, 4300 caunu, ap 70 bebru..." (R. 26. 4. 55.)

TOREIZ - DRAUDZĪGĀS SADARBĪBAS DIENĀS

SADRAUDZĪBAS IETVEROS KREMLIS PIEŠMAUCA SAVIENOTĀS VALSTIS PAR 250 MILJONIEM

Starp nesenās pagātnes notikumiem, ko amerikāņi no labprāt šodien vēlas pieminam, ir kāds skandāls no Baltā nama un Kremļa „sirdsdraudzības dienām," kas ASV nodokļu maksātājiem izmaksāja 250 milj. dolaru.

Tas iesākās 1944. g. sākumā, kad sabiedrotie principā atzina, ka pēc Vācijas sakāves būtu vēlama vienāda veida okupācijas nauda, arī padomju okupācijas joslām. Par to 1944. g. 29. janvārī ASV sūtnis Maskavā Mr. Herimens (tagad Nujorkas gubernātors) raksta Baltā nama saimniekam Vašingtonā: „... arī britu valdība atzīst par ļoti svarīgu, lai PSRS piedalītos šajā izkārtojumā." 8. februārī valsts sekretārs Kordels Hals prieciīgi atbild, ka ASV ar mieru iespiest Vācijas okupācijas naudu, tautā vēlāk sauktu par „M" jeb Militārām markām — arī Padomju Savienības vajadzībām. 15. febr. sūtnis Herimens raksta savai valdībai, ka Kremļa finanču komisārs vēlas daļu no okupācijas markām iespiest Krievijā, lai tās būtu vienmēr krājumā sarkanarmijai. Šim nolūkam Kremļa kungi vēlas iegūt no ASV M-marku iespiedplates naudas papīru un krāsas. Pats Molotovs piekodinājis Herimenam, ka lieta pasteidzināma.

Tā ka viss tas norisa ASV un PSRS draudzīgās koeksistences laikmetā, tad Kremlis amerikāņiem nemaz neprasīja, vai marku iespiešanai būtu iespējams dabūt iespiežamos rīkus, bet vienkārši uzstājās, lai jenki pasaka, kad to visu pārsūtīs Maskavai pāri lielajam dīķim.

23. martā Valsts sekretāram nav prieciīgas ziņas sūtnim Maskavā: ASV bruņoto spēku apvienotā štāba vadība neatbalsta Vācijas okupācijas naudas iespiedumplašu pārsūtīšanu Maskavai, arī ASV finanču sekretāra vietnieks Bels brīdinājis Balto namu, ka ASV vēl nekad un nevienam nav izdevusi savas naudas iespiedumierīces, bet ASV valsts naudas spiestuves direktors A. Hols savā atsauksmē norādījis, ka, atļaujot Maskavai iespiest vienādu naudu ar amerikāņiem, vēlākā norēķināšanās kļūs neiespējama.

Nu liktos, ka ASV lietpratēji būtu pārvilkuši svītru Kremļa iekārei. Īstenībā tomēr ietekmīgāka par bruņoto spēku štābu un finanču lietpratējiem izrādījās kāda politiska figūra ASV valdības aparātā; tas bija ASV finanču sekretāra palīgs Harijs Deksters Vaits, kas kopā ar Aldžiru Hissu bija lielākie palīgi komūnistu spiegu aģentūrai Vašingtonas valdības iestādēs. Šis Mr. Vaits jautājumu izšķīra visai vienkārši: ja Maskava prasa naudas iespiedumierīces, Vašingtonai tās jādod, runa taču nav par ASV dolaru banknotēm, bet vienīgi par sabiedroto okupācijas markām Vācijā. Un vai tad Padomija ir, vai nav mūsu sabiedrotā, kuŗai jāuztic cas tikpat kā britiem un frančiem? Ka nedz briti, nedz franči no Vašingtonas nepieprasīja naudas grāvīrās savā rīcībā, to komūnistiskais lakejs nepieminēja.

22. martā Vaitam saruna ar PSRS sūtni Vašingtonā Gromiko, kas prasa paātrināt naudas iespiedumrīku pārsūtīšanu, citādi krievi paši iespiedīšot savu okupācijas naudu. To nu gan nedrīkstēja pieļaut — kā tad nu izskatītos īstenota sabiedroto solidāritātes un brālības ideja! Un 1944. g. 14. aprīlī Vaits panāk, ka finanču sekretārs Henrijs Morgentaus, kas visiem vēl atmiņā ar savu, tā paša gada septembrī Kvebekas konferencē Rūzveltam un Čerčilam priekšā likto „Vācijas pārmācības plānu", kuŗa īstais autors it kā bijis komūnistiskais Vaits, (Vācijas rūpniecība pēc kaŗa iznīcināma, Rūras raktuves sagraujamas, bet vācu tautai jāpalīdz par kartupeļu audzētāju un ganu nāciju), piekrīt M-marku duplikātplašu pārsūtīšanai Maskavas rīcībā. Tai pašā dienā Morgentaus pakalpīgi paziņo Gromiko, ka Maskava saņems iekārotās naudas plates marku iespiešanai, kas noderēs pēc Vācijas sakāves. 13. maijā no Vašingtonas aiziet pirmais sūtījums Kremlim ar naudas iespiešanas ierīcēm. Kad otrs kravas sūtījums gatavs izlidot 23. maijā uz Grīnfola lidlauku tālākam transportam pāri Arktikai uz Maskavu, izrādās, ka Gromiko pārstāvis nevar ierasties to izvadīt ātrāk par nākamo dienu, kādēļ piecas C-47 kravas lidmašīnas, rūpīgi apsargātas, paliek Nacionālā lidlaukā Vašingtonā.

Kad iespiedumplates jau nosūtītas, Kremlim ienāk prātā pazīstamais franču sakāmvārds, ka apetīts rodas ēdot, un tas nolemj paspiest devīgos amerikāņu džentlmeņus Baltā namā vēl vairāk. Jūnija sākumā Gromiko lūdz Morgentauu izsūtīt dažas jaunas naudas iespiežamās ierīces, jo viena padomju lidmašīna tāllidojumā ar visu agrāko kravu esot gājusi bojā, kādēļ krievi M-Mak nevarot iespiest. Kad, kā un kur tas noticis, krievs nemaz neatzina par vajadzīgu piemetināt. Morgentaus ar prieku paziņo Gromiko, ka pieprasītās mantas sūtīs jau ar 7. jūnija lidkravu.

Tā kā Kremlis bija drošs, ka ASV valdība M-Mk saviem karavīriem un okupācijas ierēdņiem apmainīs pret dolariem, tad lieki uzsvērt, cik krieviem bija izdevīgi bez jebkāda pārskata un norēķināšanās ar Vašingtonas piegādātām iespiedumierīcēm, papīru un krāsām, iespiest vienāda parauga okupācijas markas.

Nākošā gada vasarā krievi jau visu savu sarkanarmiešu algas Vācijā un okupācijas izdevumus sedza ar M-Mk, devīgu roku izmaksājot karavīriem par ilgāku dienestu īpašus bonusus. Vienas un tās pašas M-markas krievu tautsaimniecībai bija bez nozīmes un vērtības (krievi atteicās tās apmainīt pret rubļiem), bet ASV valsts kasei tas nozīmēja dolarus.

Krievu inflācijas ceļā piedrukātās M-markas ASV karavīriem un okupācijas ierēdņiem ar melnā tirgus operācijām pavēra brīnumainu ceļu, kā viegli tikt pie naudas. ASV karavīri, kuŗi savās kantīnēs paciņu cigarešu varēja nopirkt par 8 centiem, katrā laikā un katrā vairumā varēja tās pārdot sabiedrotiem vaņķām vai vācu melnā tirgū par 100 M-markām. Uz katriem 8 centiem GI un amerikāņu civilisti tā viegli nopelnīja turpat desmit dolarus, jo par katrām 100 M-markām ASV militārā pasta iestādē viņi varēja nopirkt ASV pasta naudas pārvedumu par 10 dolariem. Un krievu iespiestas M-mk. bija vienlīdzīgas izskatā un vērtībā ar ASV iespiestajām! Līdzīgā veidā GI uz mārciņu kafijas nopelnīja 25 dolarus, bet uz rokas pulksteni, kas ASV maksāja 17 dolaru, GI no kamerada krieva saņēma biezu paku tagad jau Leipcigā iespiesto M-marku, 25.000 marku, pret kuŗām pastā tas ieguva ASV money-order'i par 2.500 dolariem! Kremlim tā bija patiesi lieliska iespēja ar Vašingtonas ziņu un palīdzību graut ASV finanču politiku. Tikai pēc divi gadiem ASV militārā pārvalde Vācijā atjēdzās, kas noticis, jo ASV valsts kase bija par veseliem 250 miljoniem dolaru tintē: ASV bija iemainījusi dolaros jau 2.5 miljardus okupācijs M-marku vairāk, nekā šīs markas vispār bija pavisam iespiestas Amerikā! Deficitu asprātīgi bija radījuši gudrie un mīļie padomju draugi, piedrukājot krāsainos papīrīšus pēc vajadzības. Ik viena M-marku 10,- banknote joprojām bija 1 ASV dolaru vērta un tēvocis Džo Staļins nejuta ne mazākos sirdsapziņas pārmetumus, ja labajam tēvocim Samam šādā veidā nācās vieglprātīgi iztērēt savu nodokļu maksātāju sviedrus.

Nekādus paskaidrojumus, cik M-Marku krievi ar Vašingtonas ierīcēm iespieduši, līdz šim nav izdevies iegūt. Krievi nav atdevuši ASV piederošās naudas plates un vēl šobaltdien kaut kur Baltā nama iestādēs aktos glabājas neapmaksāts rēķins, izrakstīts PSRS valdībai par $18.102,84 par izdevumiem, kas cēlušies M-Mk. iespiedumrīku pārsūtīšanai pa gaisu. Tos 250 milj. dolarus, ko vaņķas tik jauki izvilināja amīšiem, neviens nepiemin, jo muļķis, kas arī baznīcā saņēmis pērienu, par to klusē. Labi vēl, ka „attapīgie amerikāņi" laikus, 1946. g. septembrī, prata izbeigt šo krievu operāciju ar viņu dolariem. Kādu dienu ASV okupācijas pārvalde Vācijā paziņoja, ka M-Mk. vairs netiks apmainītas pret dolariem, un saviem darbiniekiem algas sāka izmaksāt ar militāriem bonusiem.

Visas šīs skandalozās aferas izveicīgo izrīkotāju Mr. Vaitu prezidents Trūmens 1946. g. iecēla par ASV direktoru Apvienoto Nāciju Starptautiskā naudas fondā ar 1500 dolaru lielu mēnešalgu, brīvu no ienākumu nodokļiem.

Vēlāk, kad Vaitam bija jāstājas ASV Senāta izmeklēšanas komisijas priekšā, kas nekautrīgi sāka rakņāties par viņa lojalitāti, viņš neveiklības dēļ atteicās no ienesīgajiem amatiem. 14 dienu pēc tam, kad Mr. Vaits zem zvēresta noliedza, ka neesot bijis komūnists, nedz nelojāls pilsonis, kam sekoja izmeklēšanas ievadīšana par nepatiesu zvērestu, Izraela templī Bostonā jau notika Mr. Vaita bēres. Viņš bija laikus un ar godu šķīries no šīs nepateicīgās pasaules. Protams, ar sirdstrieku.

Vai vēl piemetināt, ka amerikāņu slepenajam dienestam FBI izdevās atrast pie sevišķi svarīgiem komūnistu kurjēriem vairākus mikrofilmu rullīšus, kuŗos bija nofotografēti arī visslepenākie ASV militārie noslēpumi un ka dažu atzīmju identifikācija atklāja, ka tas Mr. Harija Dekstera Vaita rokraksts! Jā, Kremlim Vašingtonas valdības iestāžu virsotnē patiesi bija darbīgs un ietekmīgs rokas puisis.

Bet vai tādu joprojām komūnistiem mazums vēl arī šodien? Varbūt pat vairāk nekā viņējās draudzīgās sadarbības dienās, kad krievu sabiedrotos visur uzņēma ar valsirdīgu atklātību? ASV ieceļotāju, bij. baltiešu — DP, adresu sistēmatiska apgāde Berlīnes repatriācijas komisijas komandierim sarkanam ģen. maj. H. F. Michailovam ir viens no pierādījumiem, ka Kremlim joprojām ir šiverīgi izpalīgi ASV sirdī...

K. Kursa.

ANGLIJAS DIŽCILTĪGIE PAKĀPENISKI IZMIRST

Kas gan Anglija būs bez lordiem!..

Sarakstīti jau vairāki doktordarbi par angļu aristokratijas struktūras maiņām. Cik bēdīgi tas arī būtu, tagad vairs nevar palikt noslēpums, ka angļu aristokratija izmirst. Par iemeslu tam ir vispirms lielie nodokļi, ar kuŗiem valdība aplikusi visus aristokratu īpašumus, tā ka daži no tiem ir jau spiesti tos pa daļai pārdot vai pārveidot, atsakoties no ģimenes tradicijām financiālo rūpju dēļ.

Otrkārt aristokratijas izmiršanai par iemeslu ir mazā dzimstība un dēlu trūkums. Ļoti daudzas lēdijas ar zilajām asinīm uz ceļiem lūgušas savus laulātos, lai tie neierosinātu laulības šķiršanu tāpēc, ka pēcnācējos nav vīriešu kārtas atvases, bet ļoti daudzos gadījumos lūgšanās palikusi neuzklausīta. Nav līdzējis arī aizrādījums, ka pat nelaikis karalis nešķīries, kaut gan karaliene tam dāvājusi tikai meitas.

Tā arī slavenās aristokratu ģimenes vist: tā, piemēram, Kembridžas marķizam nav bērnu, tāpat Karlsbrūkas marķizam. Atolas hercogs nemaz nav precējies. Jovitas hercogam nav mantinieku. Arī Dorčestras lordam nav mantinieku, un viņa vārds paliks atmiņā tikai kā Londonas slavenākās viesnīcas nosaukums... Arī ar lordu Greju de Ratinu izbeigsies sena cilts, kuŗas sākums meklējams jau 1324. gadā. Lordam Havkem ir tikai 6 meitas, bet neviena dēla. Tāpat Norfolkas hercogam, kuŗš aranžēja kronēšanas svinības un kuŗa cilts pider pie slavenākajām, ir tikai 4 meitas, un tā arī šī cilts padota iznīcībai. Līdzīgs liktenis ir Nūkastles, Saterlandes un Portlandes hercogu ciltīm.

Līdas hercogs šķīrās no savas laulātās draudzenes un apprecējās vispirms ar kādu jugoslavu dejotāju, tad ar kādu augstāka virsnieka meitu, bet dēla viņam tomēr vēl nav. Tāpat šķīrās Lankartjas grāfs, bet arī viņa otrā laulība nedeva cerēto panākumu, un tā vēl tagad 63 gadus vecais grāfs ir bez vīriešu kārtas mantinieka. Viņam gan ir divas meitas.

Šo sarakstu vēl varētu labi papildināt, bet illustrācijai tas, liekas, ir jau pietiekams. Jāpiezīmē, ka Elizabetes I laikā bija tikai 70 hercogu, grāfu un lordu, un kā tagad tikai 853 personām, pamatojoties uz izcelsmi, ir tiesība sēdēt Augšnamā. No tiem atskaitāmi 24 bīskapi, kas šo tiesību bauda tikai amata dēļ.

Izdziestošo cilšu vietā karaliene ar valdības galvu laiku pa laikam piepulcina dižciltīgiem jaunus lordus, tā zilās asinis papildinot ar svaigām. Lielo deficitu mēģina arī atvieglot ar pilsoniskām laulībām, tomēr aristokratijas nākotne ir izdzīšanas zīmē, bet — kas gan būtu Anglija bez saviem lordiem?

ZINAĪDA LAZDA CIEMOJAS KALIFORNIJĀ

VAI MŪSU LIELIE IZDEVĒJI AIZRĀVUŠIES AR GRĀMATVEDĪBU?

Jūnija beigās paciemoties Kalifornijā bija ieradusies Zinaīda Lazda. Šejienes latvieši satika savu dzejnieci San Francisko, Palo Alto, Oaklandē un Berkelejā. Viņas pastāvīgā dzīves vieta ir Oregonā, Portlandē, kur dzejniece strādā kā slimo kopēja.

Savu sarunu normas ar viesiem jau esam paspējuši aizņemties no apkārtnes.

„Dzejniec, kā jums šeit patīk? Vai Kalifornija nav skaista, ko?

Zinaīda Lazda mazliet pasmaida un paskatās apkārt it kā piedāvāto Kalifornijas skaistumu meklēdama.

„Vēl nevar zināt. Paskatīsimies," viņa lēnīgi saka un viņas acis nav ne jūsmīgas, ne arī noraidošas, un viņas seja ir tā siltā un redzīgā tomēr izrādījās, ka nav gluži tā, ka nevienam dzeja vairs nebūtu vajadzīga. Kalifornijas valsts universitātē studējošie jaunieši bija sarīkojuši Zinaīdas lazdas vakaru Berkelejā. Klausītāju skaits nebija liels, bet patīkami bija tas, ka vairums no tiem tomēr bija jaunieši. Kad dzejniece lasīja smeldzīgās rindas par vēju, kas atpūš mūsu brāļu balsis, kuŗi vergo Karagandā un vaicāja tiem, kas ir brīvajā pasaulē: „Vai jums sūnas ir ausīs?", kāda jauna studente klausītāju rindās skumji noteica sevī: „Nē, tās nav sūnas... Tās ir kaut kas no daudz cietāka un vēsāka materiāla — vienaldzība..."

Dziesmas ar Zinaīdas Lazdas tekstiem dziedāja Milda Grimma-Štrause doc. H. Štrausa pavadījumā. Tāpat kā šinī sarīkojumā, tā arī visos citos sarīkojumos Ziemeļkalifornijā dziedone Milda Grimma-Štrause katrreiz ir atradusi ar savu pārdzīvojumu jaunu niansi latviešu dziesmas iztulkojumā. Doc H. Štrausa smalkjūtīgais sniegums vienmēr ir apliecinājis mākslinieka dziļuma prieku un tīrību, sniedzoties pēc šīs visjūtīgākās cilvēka izteiksmes, ko iespēj tikai mūzika un dzeja. Viss šis sniegums kopā vēl jo skaidrāk parādīja Zinaīdas Lazdas dzejas pasauli un saucienu uz to daļu cilvēkā, kas neatjaunota padziest un cilvēkam var sākt likties, ka viņam vairs nekas un nekad nesāp, ja tikai muskuļi ir labi pabaroti.

Vakars bija intims, sirsnīgs un pilns impulsīvu atgādinājumu par cilvēka lomu šodienā.

Zinaīda Lazda atkal iet savās slimnieku kopējas gaitās kādā Portlandes slimnīcā, Oregonā. Latviešu sabiedrība tik ļoti ir pieradusi pie domas, ka Zinaīda Lazda ir neaizstājama kopēja tūkstošiem un tūkstošiem latviešu dvēseļu, kas izkaisītas pa visiem pasaules kontinentiem un bieži vien gul slimas vientulības, svešuma un bezcerības gultās, un reizēm tām nav pat jauna sapņa un mīlestības, ar ko apsegties.

Mūsu lielajiem izdevējiem pašreiz daudz svarīgāka par grāmatu ir grāmatvedība un reizesrēķins, un tā, šinī „new look" pamatīgi iejūtoties, tas ir iepaticies tik sirsnīgi, ka roka no skaitāmas mašīnas negrib ne atstāties.

J. Klīdzējs.

Zinaīda Lazda (vidū) kopā ar dziedoni Mildu Grimmu-Štrausi un doc. H. Štrausu Foto P. Slavinskis

Andrejs Pablo Mierkalns

VISTA UN MAIJVABOLE

Katrai savs trūkums
Un savas
Priekšrocības,
Bet peldēt nespēj neviena,
Lai arī abas
To varbūt vēlas —
Ko mēs, augsti mācītie cilvēki,
Zinām, drīkstam un varam zināt
Par zemāku dzīvnieku apslēptām
Ilgām.

TEODORA ZELTIŅA VĪNA RAUGS

VISKONSINAS LATVIEŠU BIEDRĪBAS TEĀTRA ANSAMBĻA UZVEDUMĀ MILVOKOS

Dažreiz ir tā: tu sēdi teātŗa zālē un skaties izrādē, bet neko nesaproti. Citreiz atkal ir tā: tu sēdi mājā un gaidi, kad jaunākā meita pārnāks no teātŗa un izstāstīs tev visu, ko viņa tur redzējusi. Un tu vēl mazāk sapratīsi. Šoreiz vareja saprast, sēdot teātrī, un varēja saprast, kad lugas saturu mājā atstāstīja. Nenožēloju tomēr, ka aizgāju uz teātri, jo tur satiku diezgan daudz pazīstamu, arī kollēgu Raimundu Čaku. Viņš teica, ka lugu esot gan izlasījis, tomēr nācis noskatīties, kā Pēteŗa Ozola trupa to spēlē, un viņa atzinums bija, ka režisors šoreiz glābis autoru. Tātad labs režisors, nodomāju.

Teodors Zeltiņš ir viens no mūsu labākajiem liriķiem, bet viņam ar to nepietiek, viņš vingrinās arī epikā un drāmā, un ej nu prasi viņam, kādēļ viņš to dara. Latvijā iznāca 2 viņa romāni — Rīgas ģimnazisti un Vētras vanags, Vācijā balāžu krājums Balādes, un dažās nometnēs izrādīja viņa lugu Vilks Rīgā. Šai kontinentā viņš ir laidis klajā romānu Slazdā un jau paspējis uzrakstīt 2 darbus skatuvei. Periodikā šad tad parādās viņa dzejoļi, kas ir ekselenti noslīpēti un ar tādām gleznām, ko tik ātri nevar aizmirst. Viņa raugs neko lielu neļiecina par Zeltiņa drāmatiķa spējām, jo šai darbā trūkst visu to elementu, kas vajadzīgi, lai izrāde būtu mākslas sniegums, nevis tikai kādu notikumu virknējums vien. Toties gan šai lugai ir vairāk kultūrvēsturiska nozīme. Pa Rīgas alma mater gaiteņiem pastaigājās ne tikai tādi studenti vien, kas, grūto konkursa pārbaudījumu dēļ, neiekļuvuši tajā fakultātē, ko vecāki bija izvēlējušies, kaut kā iekļuva citā, bet arī tādi, kas netika iekšā nevienā fakultātē un tomēr „studēja." Vai tad vecākiem varēja atzities, ka „izkritis cauri"? Kas tad būs? Viss pagasts runās, visa draudze. Un šie „studenti" dzīvoja pa Rīgu, gāja uz kinīšiem, strēba zupu studentu virtuvē par 15 santimiem (maizi tur varēja ēst, cik uziet) un, tā kā viņiem lekciju nauda nebija jāmaksā, varēja šad tad „aizdot" draugiem, lai tie pagastā neizplāpā. Un kad atkal uzņēma jaunus studentus, tad viņi bija, kā-nekā apguvuši „praksi," tomēr tika augstskolā iekšā, kaut vai kuŗā fakultātē.

Tas ir interesants temats. Viņa raugā Nikolajs Maldavs studē filoloģiju, bet māte gaida, ka viņas dēls būs drīzi viņu pašu pagasta ārsts. Uzzinājusi patiesību, viņa domā, ka dekāns vainīgs, ka tas ielicis viņas dēlu citā fakultātē. Viņa iet ar dekānu par šo jautājumu runāt, bet studenti izspēlē joku — dekāna krēslā nosēdina studentu, ar tādu pašu bārdu, saprotams. Un kad ierodas īstais dekāns, tad students atjautīgi lauku saimniecei paskaidro: „Tas ir mans trakais dvīņu brālis." Te jāpiezīmē, ka tiešī tāda bārda, kāda bija dekānam un tā „vietniekam", bija tam vīram, kuŗu bieži varēja redzēt pastaigājamies Rīgas ielās, bet par kuŗu neviens nekā nezināja; daži teica, ka viņa pastāvīgā dzīves vieta esot Liepāja, ka viņš esot bagāts, daudz naudas ziedojot labdarīgiem mērķiem. Pēc katriem 15 soļiem viņš paskatījās atpakaļ, un studenti viņu bija iesaukuši par privātdocentu. Bet — bārda šāda vai bārda tāda — šis studentu joks ar dekāna izspēlēšanu Zeltiņam tomēr labi izdevies.

Lugu iestudējis rež. Pēteris Ozols, un Raimundam Čakam laikam būs taisnība — autors ir glābts. Ja arī no aktieŗiem kāds varētu glābšanas darbā iesaistīties, tad runa varētu būt tikai par Jāzepu Zepu profesora Pāvela Puksta (dekāna) lomā, bet, gribēdams būt ļoti dekānisks, Zeps šoreiz nesniedza to, ko no viņa gaidījām, mums tik labi pazīstamo tipu. Kājās vajadzēja būt dubļenēm, rokā lietussargam, varbūt pat diviem lietussargiem. Valters Kalmītis Nikolaja Maldava lomā sniedza, ko varēja, daudz kā tomēr trūka: brīvu kustību žestos, modulācijas dikcijā, psiholoģisko momentu situācijās. Galvenās lomas tēlotājam arvien jābūt uzmanības centrā, un šoreiz to varēja panākt kaut vai ar bravūru, krāsu deķelis un lenta pieļauj visādas afektācijas, studentam, buršam, piedod, ja viņš arī kādreiz „izlec," bet nepiedod, ja viņš nezina, kur sevi likt — pēc vecu vecās tradicijas.

Ansamblis pēc Vīna raugs izrādes Foto K. Kalngars

Alīse Švinska Marijas Maldavas, bagātās saimnieces lomā atgādināja pa pusei pilsētnieci, pa pusei laucinieci, bet vajadzēja sniegt īstu latviešu lauku saimnieces tipu, vajadzēja ieŗasties ar pauniņu rokā, lielo lakatu uz pleciem... Vai tādā izskatā būtu jākaunas uz skatuves rādīties? Vai bagāta saimniece nevar apģērbties arī citādi, kad iet ar studentiem uzdzīvot?

Astrīda Pētersone dekāna meitas Silvijas Pukstes lomā ieņēmējās labi, vienīgi varēja vēlēties vairāk aktīvitātes. Tas pats sakāms arī par pārējiem studentiem: Miķeli Grantu (Alberts Dukurs), Ēriku Leimani (Teofils Irvis), Viktoru Zālīti (Ansis Amša), Brigitu Roci (Maiga Sadraudze), Ingrīdu Šprinci (Sarmīte Madara).

Vila Krastiņa dekorācijas bija labas, bet dziesmu konsultanta Miķeļa Granta darbs gan ar panākumiem nevainagojās.

Apmeklētājiem, kuŗu bija ap 300, luga patika. **Spīritus**

Iesvētīta Marisa Vētras studija

Pagājušo sestdien, 16. jūlijā, agrī no rīta, kad ļaudis Toronto teciņiem tver tramvajus, pa kādu atvērtu logu Bloor ielas austrumos latviski dziedātais korālis Dievs, Kungs ir mūsu stiprā pils, liecināja, ka namā ieradušies latvieši. —

Tur Marisa Vētras ģimenes locekļi un audzēkņi bija kopā, lai piedalītos studijas iesvētīšanas svētbrīdī.

Svētbrīdi vadīja mācītājs A. Čops, bet pa dziesmai nodziedāja Alberts Vītols un Marta MkVikāre. Agro viesu vidū bija arī dirigente Erika Freimane.

Jaunā studija ir jaukā vietā. Pa studijas logiem atveras skats uz ielai tuvo gravu.

Studija iekārtota ar lielu gaumi, sienas rotā latviešu meistaru gleznas.

M. Vētras studija atrodas 338 Bloor St. East, pirmajā stāvā. Tel. ir agrākais WA 4-1008.

NO SENATNES LĪDZ MŪSU DIENĀM

LATVIJAS CHRONIKA, 27. Nr.

1657 — Kurzemes hercogiste paraksta jūrniecības līgumu ar Angliju.

1658 — Zviedru karaspēks ieņem Jelgavu un saņem hercogu Jēkabu gūstā. Vēlāk viņu atkal atbrīvo.

1661 — Piltenes apgabals apvienojas ar Kurzemi, bet patur autonomiju — savu parlamentu.

1680 — Daugavas kreisajā pusē dibināta Jēkabpils.

1682 — Mirst Kurzemes hercogistes valdnieks hercogs Jēkabs. Par jauno hercogu nāk Frīdriķis Kazimirs, kas valda līdz 1608. g. Jaunais valdnieks Jelgavā rada spožu galmu ar galma baletu un italiešu operu. Zemniekus pārdod uz ārzemēm par kara kalpiem.

1694 — Slavenais V. Penns savā pazīstamajā pasaules miera projektā ierindo Kurzemes hercogisti Eiropas Miera Padomē un paredz Kurzemes valstij 1 deputātu Eiropas parlamentā.

1697 — Krievijas cars Pēteris Pirmais apmeklē Jelgavu un tiek spoži uzņemts un iepriecināts.

1698 — Mirst hercogs Frīdriķis Kazimirs

1698 — 1710 — Troņmantinieka Frīdriķa Vilhelma nepilngadības laikā Kurzemi pārvalda pavaldonis hercogs Ferdinands.

1701 — Zviedrijas ķēniņš Kārlis XII pie Rīgas sakauj Kurzemes un sakšu apvienoto armiju. Pavaldonis Ferdinands aizbēg uz Dancigu, bet troņmantinieku aizved uz Berlīni.

— Barons Blombergs publicē Londonā un Utrechtā aprakstu par Kurzemi un Livoniju. Grāmata sarakstīta vēstuļu veidā un saucas: „An Account of Livonia." Blombergs stingri kritizē vācu mulžniecību un nosauc Livoniju par: paradisus nobilium — infernus rusticorum! — Dižciltīgo paradīze — zemnieku elle!

1710 — Kurzemes troni uzkāpj hercogs Frīdriķis Vilhelms. Nodibina nopelnu ordeni. Apprec Krievijas lielkņazi Annu, cara Ivana V meitu, tomēr hercogs tūlīt pēc kāzām saslimst ar gripu un nomirst.

KANADAS MEITENES GAISĀ

Kā dzīvo un strādā gaisa satiksmes stjuarteses

Kāda pievilcīga 23 gadus veca kanadiešu meitene nomā māju Albertas provinces Edmotonā, bet viņa šo māju reti apdzīvo, jo savas dzīves lielāko daļu viņa pavada Canadian Pacific Airlines lidmašīnās.

Dorotija Meiere ir mazpilsētas meitene, kas dzimusi kādā lielā Albertas provinces Veinraitas ģimenē. Viņa absolvējusi Edmontonas pilsētas slimnīcas māsu skolu. Dorotijā ir ideāla CPA stjuarte — draudzīga, spējīga piemēroties visādiem apstākļiem.

CPA lielākā lidojumu daļa savieno Edmontonu ar Bīverlodžu, Terasi, Pūsriveru, un Dorotijai nākas noskatīties lielā pasažieru dažādībā. Piemēram, lidot grib 200 mārciņu smagā eskimosu sieviete Medelene, kuŗai ar ievērojamām pūlēm jāpalīdz iekāpt un izkāpt, tāpat karaliskās Kanadas jātnieku policijas ierēdnis, kas nogādā uz Smita fortu ievietošanai cietumā divus drūmus indiāņus, un reiz pārvadāja iepriekšējā dienā miruša vīra līķi.

„Ziemeļu ļaudis liek jums justies kā mājās", saka Dorotija, „un neviens labāki par viņiem nepazīst zvērādas. Es krāju naudu apmetnim. Bizamžurku ādas pagājušā ziemā bija visai lētas."

Tāpēc, ka Dorotija ir visās lietās tik izpalīdzīga — tāpat kā visas viņas kollegas — CPR zaudējumi precību dēļ ir visai lieli. „Dažām meitenēm tikko paspēj nomērīt uniformai vajadzīgos mērus, kad tās jau ir prom", stāsta Dorotija. „Iemesls nav meklējams apstākļos, ka tās nemīlētu savu darba lauku. Tās vienkārši ir īstajā precību vecumā un tāpēc arī apprecas. Dažas apprec jātnieku policistus, bet lielākā mūsu daļa apprec savus draugus, kas tās gaida mājās."

Katra meitene, kas iestājas Canadian Pacific gaisa satiksmes līniju darbā, kļūst par Kanadas visvairāk izplētušās mazpilsētas locekli. Šī mazpilsēta ir Ziemeļrietumu territorija. Lielākā daļa mīl to, bet meitenes nenožēlo savus ceļojumus uz Meksiku un dienvidu jūrām.

ROMĀNA POSTA PUĶES II DAĻA

MARGARITA KOVAĻEVSKA

3. NODAĻA

(26. turpinājums)

„Izzagos," atzinās balss, „uz pirkstgaliem, Ženīte aizdeva kažokeli. Kaut tikai vakars, es vairs nevarēju sagaidīt rītdienu." Viņa turpināja lūgdamās: „Nedusmojieties, bet tovakar." — Manā dārzā nu visas ābeles vārdā Edmundas. Un suns, žogs, un zars, kas pārlīcis žogam — visi viņi Edmundi. Tikai žēl, mēmāki par Ženīti. Es pati runāju viņu balsīs, pati atbildu, es dzirdu viņu balsis tepat, zem saktas."

Tas viņu pārsteidza — „Manā dārzā visas ābeles vārdā Edmundas." Gleznaini, jauki. Varētu arī tā: Reiz, senos laikos, Jukāna zaru ēnā sēdēja princese Asarurinda un viņai pie kājām suns Jonātāns, kas naktīs baidīja bubuļus un trenkāja sapņus. Bet Edmunds... Viņš iedomāja brāli, pienāca tuvāk žogam un izgrūda: „Skaists vakars, kaimiņien. Mēness blakus zvaigznei."

„Kur? Jā — un kad ieklausās, viņas tur augšā visas kūst. Pilēdamas krīt matos. Jums taisnība."

„Hm, paldies." Jukāns nomurmināja. „Taisnība jums, ne man. Bet kas ar mēnesi? Atklāti sakot, es viņu šovakar neesmu redzējis."

„Es arī nezinu. Laikam jau vakar izkusa. Šorīt lāmās bija kausēts sudrabs. Atspīdēja koki, mākoņi, visa plašā debess. Saule sevi skatīja simts spoguļos. Jā, mēness ir jau izkusis," viņa lietiški nobeidza.

Tā?" Jukāns brīnījās, „nabaga zēns — mēness, man viņa žēl."

„Bet varbūt mēness nav izkusis. Nē, tie bija ļauni nieki. Viņš vēl aizvien mākoņu otrā pusē."

„Jūs apžēlojāties."

„Jā, es gribēju teikt — jā, šorīt redzēju citādi. Man tās šķita lielas sudraba karotes, ne lāmas. Pelķītes — tējkarotes, grāvji taisni naži. Nē, jūsu mēness nebija izkusis, nē, nē."

„Un tālāk?"

Laikam mednieks atsēdās, un vilks ievilka asti kājstarpē.

Jukāns smaidīdams atspiedās pret žogu: „Lūdzu tālāk."

„Tālāk, kas varēja būt tālāk? Bērzi bija kā sulu krūku garie kārkli. Vizmoja līdz debesīm. Un es domāju — augstu godību svētkos, pirms mielasta, viesmīlība liek galdā karotes un bļodas. Dievs tā arī dara, klāj zemes dārzā galdu. Maijā galdam vidū iespraudīs ziedošu krūmu. Dziedās lakstīgala. Es sēdēšu malā gluži viena, bez prieka, bez smaida. Aiz kauna nevarēšu pacelt acis. Es Viņam apsolījos būt pateicīga. Jūsu dēļ mācījos smaidīt."

„Zemes dārzā? Kāpēc tieši zemes dārzā, un kādēļ jūs tur sēdēsit viena? Kādēļ sirds nepriecāsies?" Jukāns pagriezās un ar muti skārās žoga dēļiem. „Lūdzu, kļūstiet maza kalponīte, skudra, palīdziet Dievam klāt galdu. Varbūt Dievs aicina vēl kādu viesi, nebūsīt vairs viena. Nāks kāds vīrs ar meža balodi uz krūtīm. Varbūt viņam pāri plecam būs mednieka bise, blakus soļos kautrs vilks. Bet varbūt vilkam acīs kvēlos ogles, un arī mednieks būs izslāpis un karsts, acis meklēs —"

„Nedusmojiet, Dieva galdā nav kairas vakariņu tiesas acīm, tur nevar arī pacelt vīna glāzes līdz griestiem. Dievam citāds spožums un rotas, un debesis ir bez griestiem. Es to redzēju Lielās Piektdienas logā. Viņa gaisma pārklāj visus vienlīdzīgi, pat žogu. Naudienes kupri, klāj līdzenumus līdz apvārsnim un vēl tālāk. Bet istabas svečturos, kaut tie īsta sudraba — kaktā, kur caur pieri raugās bāgātās krustmātes acis — nē, arī mūsu mājā nav kairas vakariņu tiesas. Es nezinu, es domāju — jūs tovakar pārskatījāties."

Jukāns tikai iesmējās.

„Jums šovakar dobji smiekli."

„Esmu izsprādzis no zemes serdes. Nakts skata lāmā divas gredzenu pusstīpas, varbūt sakņu stīgas. Grib tās saliedēt vai savīt vienā. Jūtu. Priecājos un aizsapņojos."

Viņš turpināja: „Es zinu kāda zemes cilvēka debess māju ar stikla jumtu, ziemeļu pusē kaltu gaismas logu. Es zinu kādu vīna kausu un kausu ar dārgām eļļām, terpentīna smaržām. Un plaisainas glazūras māla krūzi no Rucavas cepļa un gada tirgus ņirbuļa, kas pilna krāsu burvības otām, gara pacilātības zizļiem, un kaktu, kur krāsns uz trim kājām. Pasaku ragana sarkanām stundām! Un otrā kaktā, kas aizklāts ar audekliem un gleznām — pinku kažoks mīlestības teikām. Aizmirstības rotaļām. Spēlēsim, dancosim visu cauru nakti!"

Viņš ievilka elpu. „Un Rīga! Kā bezprātis mīļākais vakars nometīsies pie viņas mūŗa kājām, ar zilām ēnu sagšām, paklājiem un segām un it kā apbrīnā, saulrieta staru rokās, augšup cels torņus, skursteņus un jumtus. Visa debess kvēlos kaislē. Atnāks noreibusi nakts. Kā plata kabata, pilna sudraba un zelta, tā līdz pat rīta ausmai izšķērdīgi bārstīs zvaigznes."

„Sudraba zvaigznes..."

„Jā, un Daugavā iekritīs Ādama pusapgrauztais Paradīzes ābols — mēness. Kam gan nav paticis viņa zilzelta gaismā skūpstīt meiteni, ar savu ēnu simboliski noslēpt grēku? Ha! Un citas dienas nogalē vakars notups ar puķu sieviņas grozu, kā laimīgs zēns skraidīs ielās ar vijolīšu pušķiem. Es zinu arī kādu rāmu ūdeņu kanāļa malu, kur Operas nams, atspiedies uz kolonnu greznajām plaukstām, sevī aizsapņojies glabā Apburto princesi, Brīnuma lelles. Jā, sakiet, vai arī šeit reiz rudens vētrās garām nejāja Don-Kichots ar Sančo Pansu? Es viņus reiz satiku uz Gaisa tilta. Mākoņos griezās vēja dzirnavas. Bet varbūt tas bija dzejnieks Laurs ar aizdūsas stenuli, resno Plaušķi?"

„Šeit garām aizkratās tikai čigānu kulbas, kaulaini zirgi. Bet Rīga. Torņi! Vai patiesi?"

„Jā, ar Māras baznīcas ērģelēm, stabuļu gavilēm un brāzmām — To mīlestības spēku sveicu. Ar Pēteŗa gaiļa uzvaras dziesmu. Un katedrāle ar septiņgalvainā sultāna turbāniem — ne kupoliem, katrā turbānā sava zvanu mēle dimd, dun, tinkšķ un tankšķ. Bulvāŗa liepām nobirst ziedi. Vērmanes dārzā —"

Ievaukšķējās suns.

„Edmunds miegā ķer kaķi."

„Edmunds?" Jukāns attapās. „Es gribu jūs šovakar redzēt. Tūlīt!"

„Citu vakaru, varbūt, nesolos."

„Kas man cits vakars, kas man varbūt! Citā vakarā būs cita acis, un kādam citam: „Varbūt, jā, es solos!"

„Nevaru," viņa uztraucās un izvairījās. Viņa stāstīja par krustmātes murgiem, gaŗo miegu. Par sveci galvgalī, logam atvilktu aizkaru un ārpusē aiz rūts sardzē stāvošo Ženi. „Kuŗu katru brīdi viņa var steigties šurpu."

„Mums laika vēl diezgan. Apskriesim žogu, kaut kur taču viņam gals!"

„Tumsa" — viņa lūdzās.

(Turpinājums sekos)

Atvaļinājumos brauciet ar AUTOBUSIEM

ZEMAS BRAUKŠANAS MAKSAS. PIEMĒRAM, TURP UN ATPAKAĻ BRAUCIENU BIĻETES STARP TORONTO UN

Wasaga Beach	$4.90	Barrie	$3.45
Midland	$5.60	Gravenhurst	$6.30
Owen Sound	$7.50	North Bay	$12.90
Niagara Falls	$4.90	Buffalo	$6.30

SCENICRUISER EXPRESS

pa Queen Elizabeth šoseju un cauri Ņujorkas valstij TIEŠI UZ NEW YORK CITY

Turp un atpakaļ biļete **$23.15** no Toronto

Augsti logi. Mazgājamā telpa

Divi tieši braucieni katru dienu abos virzienos

TĀPAT ARĪ „PACKAGE VACATION TOURS" UZ VISĀM VIETĀM ASV. LAI IEGŪTU TUVĀKU INFORMĀCIJU, SAZINIETIES AR GRAY COACH TRAVEL BUREAU TORONTO BUS TERMINAL, KĀ ARĪ IKVIENĀ CEĻOJUMU AĢENTŪRĀ

GRAY COACH LINES

BAY STREET PIE DUNDAS ST., TEL. EM 3-4221

SKAŅU STUDIJAS

DAINA

JAUNĀS SKAŅU PLATES:

1) BORISS PIEKALNĪTIS (bass)
Mana kokle — J. VITOLS. Imantas dziesma — A. KALNIŅS. Sapņu zeme — B. SKULTE. Dainu zeme — B. SKULTE. Esam lielķēniņa dēli — J. KALNIŅA
Pie klavierēm A. BĒRZKALNS

2) VALDEMĀRS SALNA (tenors)
ATMIŅAS — Angļu valsis, trio pavadījumā. VĒLREIZ — tango, trio pavadījumā.

VĒL KRĀJUMĀ

3) KALVIS — vīru dubultkvarteta 5 dziesmas.
4) DIŽDANCIS — sieviešu kvarteta 6 tautas deju dziesmas.
5) DAINA — jauktā koŗa, 9 dziesmas, diriģ. E. Freimane

Pirmās 4 ir mazās 45 RPM plates, to cena $2.00. Piektās plates cena Kanadā $5.00

Speciālas programmas mājai, skolai un sarīkojumiem uz pasūt. — mīkstajās skaņu platēs!
Pieprasiet savās grāmatnīcās vai tieši
SKAŅU STUDIJĀ DAINA,
2719 W. Evergreen Ave., Chicago 22, Ill. U.S.A.

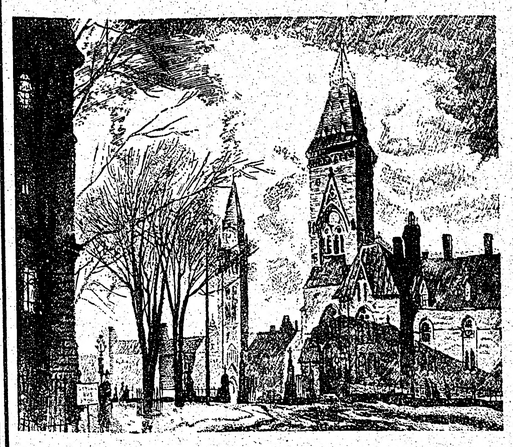

Ottawa, Ont., Franklin Arbuckle, R.C.A., O.S.A., viena no Sīgrama kolekcijas 65 gleznām

SĪGRAMA GLEZNU KOLEKCIJA LABKLĀJĪBAS SŪTŅI

Lai parādītu citu zemju ļaudīm, kāda izskatās mūsu zeme, The House of Seagram aicināja labi pazīstamus Kanadas mākslinieckus uzgleznot Kanadas pilsētas. Šīs gleznas lidoja visapkārt pasaulei, un tās apskatīja vairāk kā ceturtdaļa miljona cilvēku.

Kur vien tās parādījās, Labklājības sūtņi ieguva jaunus draugus Kanadai un veicināja tās labāku pazīšanu, atstājot par šo zemi vislabākās atmiņas.

Šodien tūkstoš mājās ļaudis runā par laiku, kad ieradās šie labie kaimiņi no Kanadas.

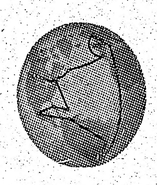

The House of Seagram

NOSŪTA PACIŅAS AIZ DZELZS AIZKARA tieši no Kanadas vai arī no Anglijas. Garantēta piegāde. Jaunas un lietotas mantas, kā arī medikamentus, apavus, pārtikas preces un drēbes.
Lūdz apmeklēt un pieprasīt pēc cenrāža.
100% apmierinājums.
Kvītējumi no sūtījumu saņēmēja.

YANA FABRICS

698 QUEEN ST., W., TORONTO, ONT.
Tel. EM 8-9527
Plaša izvēle. Vienīgā firma, kas sūta tieši no Kanadas

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
Kapsi's Hair Styling
113 MAC PHERSON AVE.
Starp Yonge St. un Avenue Rd.
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krāsošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. WA 2-4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

Dr. T. L. Granovsky
ZOBĀRSTS-CHIRURGS
runā krieviski un vāciski
514 DUNDAS St., W.
Spadina stūrī
Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Dr. MICHAEL BALKANI
spec. sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā
202 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimniekus
Tel. WA 1-9632 un HU 8-7841

Dr. Alexander Szatmari
nervu un noguruma slimībās
260 St. Clair Ave, W.
Toronto
Kunas stundas no 2—7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu
WA 1-0556 vai MA 5243

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
68 Wellington W, (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6251
Vecākais ceļojumu un notariāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās.
Runā krieviski, vāciski un latviski

Dr. ROMAN PNIEWSKY
Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā, un Šveicē
Speciālists iekšķigās, sieviešu un venerīskās slimībās
8537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. HA 7628, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 5-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS
(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā
345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave)
Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu
Runā vācu un slavu valodas.

EATON'S

LIELĀKĀ PREČU PĀRDOŠANAS ORGANIZĀCIJA BRITU IMPERIJĀ

Ītona veikali un nodaļas visā Kanadā, kā arī pasūtinājumi, kas izdarīti pēc kataloga, aizsniedz pasūtinātājus visā Dominijā.

Ilggadīgā apkalpošanas prakse, kā arī garantija par pārdodamajām precēm; „pirmklasīgas preces — vai naudas atmaksa," ir vērtība, ko kanadieši vienmēr baudījuši.

EATON'S OF CANADA

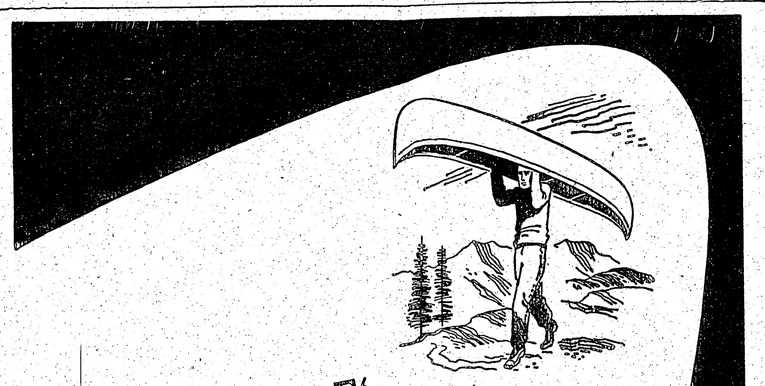

KAS IR ‚PORTAGE'

Ceļojot lielākus attālumus kanu laiviņā, bieži rodas vajadzība pārnest laiviņu ar visiem piederumiem no vienas upes uz otru. Kanadā šī darbība tiek apzīmēta ar vārdu „portage."

CARLING'S
THE CARLING BREWERIES LIMITED
Waterloo · Montreal · Toronto · Tecumseh

Padariet maltīti garšīgāku... pasniedzot aukstu kā ledus Coca-Cola

Coke parasti pieder pie labas maltītes. Tas piešķir patīkamu garšu un vairo baudu ēdienreizē.

Pārtikas veikalos

Coke & Food

Iegādājieties jūsu mājai pietiekamā vairumā šodien

6 pudeles kartonā par 36¢

Ieskaitot federālo nodokli, plūs 2c par tukšo pudeli.

„Coke" ir reģistrēta rūpniecības zīme

COCA-COLA LTD.

BRĪVDABAS IZRĀDE
SIDRABENĒ

TLN teātris 23. jūlijā viesosies Sidrabenē ar M. Teteres drāmatizēto Rūd. Blaumaņa noveli

BRĪNUMZĀLĪTE

M. Bērziņas režijā

Sākums plkst. 5 pp.

Pēc tam **BALLE**

Spēlēs pūtēju orķestris Slaucītāja vadībā

Ieejas maksa $1.50

HLB rīko sestdien, š. g. 23. jūlijā, Moores farmā, Grand River upes krastā

ZAĻUMU SVĒTKUS

AR HLNF LOTERIJAS IZLOZI.

Sākums pl. 7 vak., izloze pl. 8.00. Minētā vieta atrodas 4 jūdzes lejpus Caledoni'as upes labajā krastā, pretim York'ai. Būs izliktas ceļa zīmes.

DEJA • BUFETE

IEEJA $1.00

Apmeklēt lūdz HLB valde

DV GRĀMATNĪCĀ

123 HURON ST., TORONTO, ONT.

greznā iesējumā

HENRICHA IBSENA

PĒRS GINTS

Grāmatas cena $4.80. Izsūtām arī uz pēcmaksu

LUNSKY
WA 1-3924

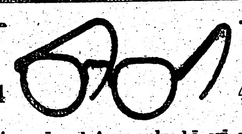

OPTIĶIS
470 College St.

Runājam vācu, krievu, poļu, kā arī citās valodās

Pārbaudām acis. Pagatavojam brilles visiem redzes defektiem.

ADRESES MAIŅA

A. FLAUMS

pulksteņu, zelta un sudrablietu veikals — darbnīca

Darba laiks no 8.30-6 vak., sestdienās no 8.30-3

AR 1. JŪNIJU ATRODAS

88 RICHMOND ST. WEST

TORONTO EM 8-5790

KLUSĀ RAJONĀ izdodamas: 1 labi mēbelēta istaba un 2 nemēbelētas ar virtuvi un vannas istabu, uz vēlēšanos var mēbelēt. Visas ērtības. Laba satiksme. Zvanīt līdz plkst. 7 va. GE 3331, pēc pl. 7 RI 4650, Toronto. (473)

BLOOR — RUNNYMEDE čechoslovaku mājā 2. stāvā, ielas pusē izīrējama istaba precētam pārim vai vieniniekam. RO 2-5919, Toronto. (470)

IZĪRĒJAMA 1 istaba ar vai bez mēbelēm. Vārīšanas iespējas. Tel. LO 2069, Toronto. (467)

LABI mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu College — Dovercourt rajonā izīrējama 1 pers. Zvanīt vakaros no plkst. 5. Tel. LA 7594, Toronto. (453)

IZĪRĒJAMA labi mēbelēta istaba 2. stāvā ar virtuves lietošanu. Tel. — RI 3670, Toronto. (478)

S. VASARĀJA

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
(BALTIC MOVERS)

Izdara pakalpojumus TORONTO, kā arī IK NEDĒĻAS uz Montreālu, Hamiltonu, Londonu, North Bay un Sudbury

Lūdz zvanīt OL 1403

30 DEWSON ST., Toronto, Ont.

POPULĀRA
BAVĀRIEŠU DEJA

"SCHUHPLATTLER"

Viena no skaistākajām vācu seno dienu tautas dejām ir Schuhplatter, kas ar tikamajiem paņēmieniem rada patīkamu iespaidu. Deja sākas ar dāmas virpuļainajiem pagriezieniem, kam seko kungs, plaukstas sizdams, saistot dāmas uzmanību. Pēc tam abi dejo kopā, kas simboliski nozīmē dāmas labvēlību kungam.

Šī deja, līdzīgi daudzām citām vācu kultūras tradicijām, ir pārnesta uz Kanadu ar imigrantu ierašanos, kam reizē ir liela loma kultūras laukā jūsu jaunajā zemē. Iegaumējiet, ka tiem nāk līdz atmiņas no jūsu zemes.

O'Keefe's
OLD VIENNA
BREWERY LTD.

LATVIJAS AMERIKA
MODERNĀ SPIESTUVE

pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtījumus:

laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, kā arī grāmatas un žurnālus.

Darbus apzinīgi un gaumīgi veic kvalificēti amatnieki ar ilggadīgu praksi

Pasūtījumus pieņem:
spiestuvē, 154 St. Patrick St., EM 8-3239
un kantorī, 123 Huron St., tel. EM 8-0792,
Toronto, Ont., Canada

Pasūtinājumi no provinces jānodod nedēļu un no Toronto trīs dienas pirms paredzētā darba izpildīšanas termiņa.

LITTLE BEAUTY SALON

(Ipašn. Erika Miltiņš) 428 St. CLARENS AVE, tel. ME 5937

Elektriskie, ķīmiskie, aukstie ilgviļņi. Krāsošana un matināšana. Sejas kopšana

(pie Bloor, tramv. piet. Lansdowne), Toronto

EM. REMARKS

LAIKS MĪLĒT LAIKS MIRT

Cena $3.50

DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Dāmu vakara tērpus un līgavu tērpus izīrē

NINA KOCHS

145 DOWLING AVE, TORONTO, Tel. LA 3437

Bagātīga izvēle — lētas cenas (405)

IZPILDU

APMETUMA DARBUS

jaunus, kā arī laboju ikkatrā vietā. Atrs darbs, mērenas cenas.

Zvanīt no plkst. 6—8 vakarā

OL 3711, Toronto

BAZNĪCAS ZIŅAS

Nujorkas latv. ev.-lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15., N.Y.

Betlemes baznīcā dievvārdi katru svētdien, plkst. 11.15.

24. jūlijā — māc. R. Zariņš.
31. jūlijā — māc. K. Freimanis.
7. augustā — māc. K. Freimanis.
14. augustā — māc. A. Ozols.
21. augustā — māc. R. Zariņš, dievgalds.
28. augustā — vikārs.

Sv. Toma baznīcā, Bronksā vasaras dievkalpojumi būs tikai katra mēneša otrā svētdienā, plkst. 9 rītā.

14. augustā māc. A. Ozols.

Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā, kā parasts, pl. 2 dienā, katra mēneša pirmajā un trešajā svētdienā:

7. un 21. augustā, māc. F. Treus.

Hempstedē, Metodistu baznīcā vasarā reizi mēnesī sestdienas vakaros: 23. jūlijā un 6. augustā pl. 6.00, māc. D. Grauds.

ČIKĀGĀ

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp., bet jūlija, augusta un septembŗa mēnešos — ik pārnedēļas.

Māc. A. Sudārs, 1030 - 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons Melvūdā, Ill.

sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 S. 11-th Ave.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W. Ferdinand St. ..

Dievkalpojums 24. jūlijā, pl. 11, māc. A. Gulbis.

Svētdienas skola tai pašā laikā.

Aurorā (Ill.) Mūsu Pestītāja baznīcā, 420 Dawners Place,

Dievkalpojums 24. jūlijā, plkst. 3 pp., māc. A. Rautenšilds.

Svētdienas skola tai pašā laikā.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St., Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Svētdien, 24. jūlijā, plkst. 6.30, dievkalpojums.

Svētdien, 14. augustā, plkst. 6.30, dievkalpojums.

Māc. V. Sēfers, (659 Piccadilly St., London, Ont.).

Londonā, 24. jūlijā, plkst. 9 rītā Trīsvienības baznīcā, dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ontario.

Hamiltonā, latviešu draudzē sv. Trīsvienības baznīcā (18 Victoria Ave. So.)

Māc. Arturs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259

Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Svētdien, 24. jūlijā draudzes izbraukums uz Pērkona farmu, (2 jūdzes no Morriston — jābrauc pa 6. ceļu), kur plkst. 11.00 rītā notiks brīvdabas dievkalpojums.

Dievkalpojums 31. jūlijā nenotiks.

Augustā dievkalpojumi notiks mēneša 7. un 28. dienā, plkst. 9.45 rītā Jāņa (agr. Pāvila) ev.-lut. baznīcā.

Kristīta Vija Ligita Bulte.

Iesvētīti: Laima Agrita Vilka, Kārlis Alnis Bērziņš, Valts Kalva un Arimands Voldemārs Valters.

Māc. A. Cops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto, Sv. Andreja bazn., Carlton

Svētdien, 24. jūlijā, plkst. 11.00 dievkalpojums.

Svētdien 31. jūlijā dievkalpojums Sidrabenē.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 3171.

Dievkalpojumi sv. Jāņa Latviešu ev.-lut. draudzē Toronto

24. jūlijā, plkst. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā, māc. A. Briedis. Svētbrīdis Saulainē.

31. jūlijā, plkst. 9.15 rītā dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā māc. A. Briedis.

Māc. E. Bērziņš, 5333 — 45 Ave, Red Deer, Alberta, tel. 2918.

Māc. E. Caune, 11506 109 Ave. Edmonton, Alta. tel. 25081.

Edmontonā, sv. Jāņa baznīcā, — 10759 — 96 ielā

Māc. Edg. Lange, 73 Putman Ave Apt. 3. Ottawa, Ont.

Otavas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek Otavā, sv. Pētera baznīcā, Sparks un Bay ielu stūrī.

Māc. R. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B.C.

Vankuverā, Kitsilano lut. baznīcā, 12. Ave un Stephens ielas krustojumā.

Dievkalpojums 31. jūlijā plkst. 3 pp.

Māc. Ed. Ķerģis, 153 Bancroft Sadberijā, svētdien, 24. jūlijā, pl. 12.30 sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums, pēc tam izbraukums zaļumos.

Timminsā, svētdien, 31. jūlijā, pl. 15 lut. baznīcā, dievkalpojums.

Norsbejā, svētdien, 7. augustā, pl. 17 lut. baznīcā dievkalpojums.

Sadberijā kristīts: Aivars Arturs Dziļums, Jākaba un Lūcijas dēls.

Norandā iesvētīts: Dailis Melnbārdis. Norandā kristīti: Ilze Indra Reisa, Augusta un Ilgas meita. Anda Elga Sperliņa, Gunara un Irēnes meita. Imants Eduards Urdziņš, Osvalda un Ausmas dēls.

Māc. H. Kušlis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q. tel. DE 8394).

Montreālā, Debesbraukšanas baznīcā, Outremont un Blair Ave stūrī.

31. jūlijā, pl. 1.30 pp. kapu svētku dievkalpojums ar dievgaldu.

Māc. F. Ruperts, 159 Maryland St. Winnipeg 10, Man.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vinipegas draudzē notiek sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu krustojumā.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12. dienā. Lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Church, 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1.4218.

Par pazemināto maksu $1.25

KĀRĻA LAZDIŅA
B. Sc. (Com.)

SANSKRIT–LATVIAN WORDS

Interesanta un pamatota viela dziļām pārdomām par mūsu tūkstošiem gadu veco un ievērojamo pagātni.

Galvenie nodaļījumi:

Sociālā iekārta, Amati, Būvniecība, Zemkopība, Reliģija, Rīgas nosaukuma atrisinājums.

Grāmata saprotama arī angļu valodas nepratējiem.

Glīts izdevums, piemērots dāvināšanai

DABŪJAMA

DV KANADAS GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto,

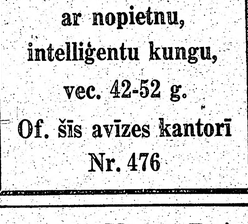

"HAY FEVER"

Nozīmē nepatīkamu sajūtu katrā valodā. Kanadā jūs varat dabūt Face-Elle servjetes, kas ir jūsu deguna labākais kopējs. Uzmeklējiet Face-Elle paciņas...

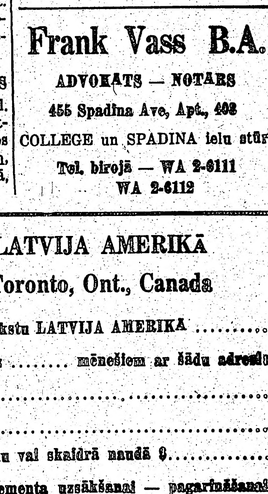

TAUTIETE

vēlas iepazīties ar nopietnu, intelliģentu kungu, vec. 42-52 g.

Of. šīs avīzes kantorī Nr. 476

Frank Vass B.A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 402

COLLEGE un SPADINA ielu stūrī

Tel. birojā — WA 2-6111
WA 2-6112

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA .....

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

.....abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Parakstu .....

ABONEŠANAS MAKSA: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savas maksājumus tieši ar apgūdu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. LĀCI, 101 Brightwater Court, Brooklyn 6, N.Y., U.S.A., tel. NI 8-9660

APKĀRT ZEMES LODEI

⓫ Šinī mēnesī kādā Italijas fabrikā strādnieki uzgājuši aizmirstu pazemes eju, kuŗā atrasti bagātīgi ieroču un municijas krājumi vismaz vienas kārtīgas rotas apbruņošanai. Domā, ka italiešu komūnisti revolūcijas vajadzībām šos ieročus noslēpuši pagājušā kaŗa beigās.

⓬ Nesen Brēmenē remontā iederies 15.000 t. britu karaliskais kuģis Gothic, ar kuŗu karaliene Elizabete pag. gadā veica savu valsts ceļojumu. Angļu laikraksts Daily Mail šķendējas, ka angļi gan slepeni, gan atklāti uz Rietumvācijas dokiem sūtot remontēt kuģus tikai tādēļ, ka vācieši strādājot ātrāk, lētāk un labāk par angļiem.

⓭ Vācu tēlnieks Jāzeps Pāgenštechers vesfāliešu Langenbergas ciemā tūkstoš darba stundās pagatavojis valsts troni Abesīnijas ķeizaram Hailem Selasi. Tronis, kuŗš ir 5 metri augsts un 4,5 m plats, sastāv no divām stilizētām lauvām, kuŗas tur sēdekli un 4 metri augstus baldachīna stabus ar Jūdejas zvaigznēm un eņģeļiem. Tronis, pēc franču architekta Suchačeva zīmējuma, pagatavots no liepkoka, un līmēšanai lietota tropos izturīga līme. Baldachīna jumts — tumši zils velūrs. Sēdekli rotās arī īsta zelta plāksnes. Jūlija beigās Haile Selasi savu jauno troni saņems pa gaisa pastu ar īpašu lidmašīnu, kuŗa nolaidīsies tieši Adisabebā.

⓮ Līdz šim, kā zināms, visu pasaules izgudrojumu pirmtiesības sev pierakstījuši Padomju Savienības krievi. Pēdējā laikā viņu piemēram mēģina sekot arī vācieši, piemēram, apgalvojot, ka jau 24 gadus pirms Edisona elektrisko spuldzi izgudrojis un 1855. g. izgatavojis Hanoveras vācietis Heinrichs Gēbelss. Šajā sakarā vācieši šinī gadā atzīmē elektriskās spuldzes 100 gadu jubileju.

⓯ Britu zinātnieks Džons Kolē izpētījis, ka vairums kaķu esot kreiļi. Viņš izdarījis mēģinājumus ar 60 kaķiem, kuŗiem barība bijusi jāizķeksē no stikla mēģenes. 23 kaķi barības iegūšanai lietojušī kreiso priekšķepu, 25 abas ķepas un tikai 12 labo. Līdzīgas kreiļu tieksmes esot arī papagaiļiem.

⓰ Vistu blusas, kuŗas mājo arī baložu un vārnu spalvās, aizkavējušas svarīgus restaurācijas darbus Denventeras pilsētas tornī Holandē. Tiklīdz strādnieki uzkāpjot torņa korē, tos apstājot blusu tūkstoši. Tā, ka kasīties bīstamajā darbā torņa galā nav iespējams, tad neko nepaveikušiem pat dūšīgākajiem viriem jākāpjot lejā — kasīties. Holandieši nolēmuši doties pret Denventeras torņa blusām ģenerāluzbrukumā ar slaveno DDT pulveri.

⓱ Romā tagad ir arī apakšzemes dzelzceļš Tas saucas Metropolitana, ir pavisam 7 jūdzes garš ar 10 stacijām. Šī apakšzemes vilciena būve ilgusi 16 gadus: sākta Musolīni laikā un pabeigta tikai tagad. Tajā redzams daudz marmora, granīta un tērauda. Tas viss izskatās kā pasakā. Katram vilcienam ir divi vadītāji — pie katra vagona durvīm viens konduktors. Romā pēdējā laikā apgrozībā vismodernākie vagoni.

⓲ Pēc ilgiem mīnējumiem un strīdiem par vācu jaunās armijas formas krāsu, vācieši beidzot izšķīrušies par veco pelēkzaļo. Piegriezumā tērps līdzināsies bijušajai vācu tankistu uniformai. Paredzēto krepa zolu vietā zābakiem būšot ādas zoles. Ar vai bez naglām, tas vēl ir militārs noslēpums.

⓳ Indijas pasts, telegrafs un dzelzceļš nākošajā gadā paredzējis pāriet uz metrisko mēru sistēmu. Līdz šim Indijā lietotas 142 dažādas mēru sistēmas.

⓴ Pēters Barrs, no Norvičas, Anglijā, 34 gadu vecumā bija zaudējis pirms 10 gadiem redzi, kādai granātai eksplodējot pie viņa lidmašīnas. Šinīs dienās viņš uztraucies par kādiem „dzīves sīkumiem" tik ļoti, ka varētu teikt — „zaudēdams katru sajēgu".

Lielais uztraukums nepalicis bez sekām: neredzīgais pēkšņi atguvis redzi. Sajūta bijusi tāda, it kā kāds ieslēgtu elektrību. Pirmās naktis pēc šī notikuma viņš nevarējis gulēt, bet skatījies zvaigznēs, jo baidījies, ka aiztaisot acis, atkal nekad vairs neredzēs.

Tagad šīs bailes ir pāri. Interesanti, ka savus jaunos paziņas viņš bija ietēlojies pavisam citādi nekā tie bijuši īstenībā, atskaitot vienīgi savu līgavu, kuŗa izrādījusies tieši tāda, kādu viņš to iedomājies.

Liels pārsteigums viņam bijis, iegriežoties vietējā miestā un ieraugot visas jaunās plastikas lietas un automobiļus.

㉑ Misterija par Neapolē pazudušiem bērniem pamazām sāk atklāties. Iestāžu uzmanību par bērnu pazušanu vērsa Neapoles tuvējās mazpilsētiņas galva Valvori.

Pilsētas uzraudzības iestādes lietu izmeklēja un sastādīja garus sarakstus par pazudušajiem bērniem. Pēkšņi policija kādā ielas malā atradusi mazu 8 gadi vecu meitiņu, kas veikli pratusi ubagot un lūgties. Viņu pavadījis kāds 25 gadus vecs vīrietis, kuŗš spēlējis ermonikas un tēlojis tēvu.

Policijā mazā meitenīte varējusi sniegt paskaidrojumus arī par citiem zudušiem bērniem, un tā pamazām atklājies modernās „bērnu izsoles" uzņēmums.

Daudzi nabadzīgie vecāki, nespēdami paši savus bērnus izaudzināt, izīrējuši savus mazuļus uz ilgāku laiku. Īrētāji bērnus apmācījuši ubagošanā un līdzīgās izdarībās, bērnus šādā veidā izmantojot visā Italijā. Apmācāmo bērnu vecums svārstījies no 6-12 gadiem.

GANDRĪZ PILSOŅU KAŖŠ ITALIJĀ

KAS IR LOLLISTI UN SOFISTI?

Slavenais Montēzi skandāls, kas turpat divus gadus deva ne vien Itālijas laikrakstiem galvenos virsrakstus, bet arī itaļiešiem dedzīgākās sarunu un strīdu temas, īsti nebeidzies, sāk nogrimt aizmirstībā. Gaišākās galvas tagad izdomājušas, ka Montēzi mīklainā nāve ir tikai vēstures atkārtošanās. Minot senus gadu skaitļus un slavenus vārdus, itaļieši sākuši atcerēties, ka Romas patrīciešu dēli allaž sarīkojuši traskas orģijas ar plēbēju skaistulēm, kuŗas pēc tam arī dabūjušas mīklainu galu. Tādējādi atkrītot uzbrukumi šolaiku jaunatnes morālei.

Jaunus laikrakstu virsrakstus, kā arī pašus karstākos tematus Itālijā tagad radījušas citas sievietes. Šoreiz dzīvās filmu zvaigznes — augstākā labuma eksporta prece ar vareni veidotām un reljefētām figūrām — Džina Lollobridžida un Sofija Lorēna. Abas dziļi dekoltētās zvaigznes rada Itālijai ne vien slavu un Tirdzniecības ministrijai labākos ieņēmumus par filmām, bet arī sašķēlušas visu Apenīnu pussalu divās nesamierināmās partijās — lollistos un sofistos. Vieniem kaujas sauciens ir „Viva Lollo" un otriem „Viva Sofija". Un, ja var ticēt itaļiešu presei, tad pasaules miera eņģelis Nēru abas karotājas puses strīdū par Itālijas nacionālās sievietības ideālu spētu mazāk samierināt kā Eizenhaueru ar Bulgāņinu. Ja viens laikraksts sniedz asarām piemērcētu rakstu par jaunekli, kuŗš aiz mīlestības pret Lollo ierijis 36 miega zāļu tabletes, tad otrā dienā pretējās puses laikraksts vēl lielākiem burtiem sniedz daudz asaraināku stāstu par citu mīlētāju, kuŗš tik traki iemīlējies Sofijā, ka izdzēris divus litrus tintes. Konkurences cīņā aktīvas ir arī abas zvaigznes. Ja Sofijā piedalās labdarīgā sarīkojumā par labu slimiem bērniem, tad Lollo ierodas sarīkojumā par labu arkliem, un ar vēl dziļāku dekoltē vienlaicīgi pozē 25 gleznotājiem.

Eiropas filmu debess pravieši domā, ka Lollo savu lielāko zvaigznes spožumu sasniegusi 1954. gadā pēc apmeklējuma pie Eizenhauera, Perona un Anglijas karalienes Elizabetes, bet Sofijas zvaigzne savu reibinošo kulmināciju sasniegs vēl šinī gadā pēc projektētā apciemojuma Kremlī. Nožēlojami, bet arī īstie filmu un teātŗa mākslas kritiķi visumā ir pārāk aizrāvušies no Džīnas vai Sofijas „atomiskajām krūtīm" un savos vērtējumos vairāk runā no sirds kā par abu dāmu patieso mākslinieciško sniegumu. Kā šī cīņa abu Itālijas filmu zvaigžņu un naidīgo partiju nometnēs beigsies, to vēl neuzdrošinās pareģot pat pārgalvīgākie filmu zvaigžņu astrologi. Caurmēra filmu publika domā, ka cīņā starp lollistiem un sofistiem izšķirīgais būs vienas vai otras zvaigznes dziļākais un drosmīgākais dekoltē. Un tas patiesībā ir arī vienīgais un iespaidīgākais itaļiešu pēckaŗa filmu zvaigžņu ierocis.

V. As.

Diems ir ar mieru uzsākt sarunas par brīvajām vēlēšanām

Saigonā. — Sakarā ar pagājušā gadā Ženēvā parakstīto Indoķīnas pamiera līgumu Ziemeļvietnamai un Dienvidvietnamai līdz š. g. 20. jūlijam jāuzsāk sarunas brīvu vēlēšanu noorganizēšanai visas Vietnamas apmēros 1956. g. jūlijā. Līdz šim Dienvidvietnamas ministru prezidents Ngo Dinh Diems šādām vēlēšanu priekšsarunām ļoti pretojās un tikai tagad, Ženēvas konferences laikā, viņš devis savu piekrišanu pakļauties Indoķīnas pamiera lēmumiem. Savā runā Saigonas radiofonā Diems uzsvēra, ka sarunas ar komūnistiem gan tiks uzsāktas, bet ka viņam nav ne mazākās ticības, ka komūnisti pildīs visus noteikumus, kādi paredzēti brīvu vēlēšanu izvešanai visas Vietnamas apmērā. Diems sacīja, ka par vienošanos ar komūnistiem var sākt domāt tikai tad, ja komūnisti pirmajā vietā liek visas valsts un ne savas partijas intereses.

PADOMI NAMAMĀTĒM

M. Krone-Balduma

ĶĪSEĻI

Ķīseļus gatavo no svaigiem augļiem, ogām, kā arī sutām, rabarberiem, piena, salda krējuma. Ķīseļu biezināšanai lieto aukstā ūdenī atšķaidītus kartupeļmiltus un vāra ne ilgāk kā 3 minūtes. Ilgi vārot ķīselis top šķidrāks un staipīgs.

Sagatavotos ķīseļus vēl karstus salej saldo ēdienu traukos un pārkaisa ar cukuru, lai nesaviļktos cieta plēve. Galdā pasniedz atdzisušu.

Ķīseļiem var dot klāt saldu krējumu, saldu pienu, putu krējumu, vaniļas un augļu mērces, atkarā no ķīseļa sagatavojuma.

PIENA VAI KRĒJUMA ĶĪSELIS

1 ltr. piena vai saldā krējuma, 15 rūgtu mandeļu, 60 gr. kartupeļmiltu.

Pienu vai krējumu uzvāra, pieliek nomizotas un sarīvētas mandeles un maisot pievieno atšķaidītus kartupeļmiltus, vēlreiz uzvāra.

Galdā pasniedz ar vīna vai ogu mērci.

ĀBOLU ĶĪSELIS

400 gr. skābu ābolu, 1 ltr. ūdens, mazliet citrona mizas, gabaliņš kanēļa, 120 gr. cukura, 40 gr. kartupeļmiltu.

Nomazgātos ābolus sagriež mazos gabaliņos un uzliek vārīties ar ūdeni, pieliek garšvielas. Kad āboli mīksti, izrīvē caur sietu, pieliek cukuru, uzkarsē un pievieno atšķaidītus kartupeļmiltus.

Ābolu ķīselim var dot klāt saldu krējumu, pienu vai vaniļas mērci.

RABARBERU ĶĪSELIS

500 gr. rabarberu, 1 ltr. ūdens, ½ citrona miza, 200 gr. cukura, 50 gr. kartupeļmiltu.

Rabarberus nomazgā, sagriež mazos gabaliņos, pieliek citrona mizu un vāra ūdenī mīkstus. Tad izrīvē caur sietu, pieliek cukuru, uzvāra un maisot pieliek atšķaidītus kartupeļmiltus. Vēlreiz uzvāra.

Rabarberu ķīseli pasniedz galdā ar saldu pienu vai vaniļas mērci.

CITRONU ĶĪSELIS

6 citronu sula, 1 sarīvēta citrona miza, 1 ltr. ūdens, 150 gr. cukura, 60 gr. kartupeļmiltu.

Ūdeni uzvāra ar sarīvēto citrona mizu, cukuru un citrona sulu. Uzvāra un maisot pievieno atšķaidītus kartupeļmiltus.

Atdzesētu ķīseli pasniedz galdā ar putu krējumu.

DZĒRVEŅU ĶĪSELIS

400 gr. dzērveņu, 1 ltr. ūdens, 200 gr. cukura, 60 gr. kartupeļmiltu.

Izlasītas dzērvenes nomazgā un izspiež sulu.

Čaulas uzvāra ar ūdeni un izkāš. Šķidrumam pieliek cukuru un uzvāra. Maisot pielej atšķaidītos kartupeļmiltus un izspiesto dzērveņu sulu, uzvāra un ielej saldo ēdienu traukā. Pārkaisa ar cukuru.

Klāt var dot pienu, saldu krējumu vai arī putu krējumu.

JĀŅOGU ĶĪSELIS

400 gr. jāņogu, 1 ltr. ūdens, 150 gr. cukura, 60 gr. kartupeļmiltu.

Jāņogas nomazgā un nolasa no kātiņiem. Izspiež sulu un mizas novāra ar ūdeni. Izkāš, pieliek cukuru un uzvāra, pievieno atšķaidītus kartupeļmiltus, izspiesto sulu un uzvāra. Vēl karstu ielej saldo ēdienu traukā un pārkaisa ar cukuru.

Dod klāt saldu krējumu vai pienu.

AVEŅU ĶĪSELIS

400 gr. aveņu, 200 gr. jāņogu, 1 ltr. ūdens, 200 gr. cukura, 60 gr. kartupeļmiltu.

Pagatavošanas veids, kā iepriekš minēts. Jāņogu sula ķīselim pieškir skaistu krāsu.

Pasniedz galdā ar saldu krējumu.

ĶIRŠU ĶĪSELIS

500 gr. tumšo ķiršu, 1 gabaliņš kanēļa, 1 ltr. ūdens, 2 krustnagliņas, 50 gr. kartupeļmiltu.

Nomazgātiem ķiršiem izņem kauliņus un pārlej ar ūdeni, izkāš un uzvāra šķidrumu. Pieliek cukuru un ķiršus un uzvāra. Pievieno atšķaidītus kartupeļmiltus, uzvāra vēlreiz.

Galdā pasniedz ar aukstu pienu.

ĒRKŠĶOGU ĶĪSELIS

400 gr. nenogatavojušos ērkšķogu, 1 ltr. ūdens, 150 gr. cukura, 50 gr. kartupeļmiltu.

Notīrītas un nomazgātas ērkšķogas uzliek vārīt ar cukuru un ūdeni. Kad ogas ir saškīdušas, izrīvē caur sietu, uzkarsē un maisot pielej atšķaidītus kartupeļmiltus.

Dod klāt pienu vai krējumu.

ZEMEŅU ĶĪSELIS

400 gr. dārza zemeņu, ½ tējas glāze jāņogu sulas, 1 ltr. ūdens, 150 gr. cukura, 50 gr. kartupeļmiltu.

Ūdeni ar cukuru uzvāra, pieliek nomazgātas un notīrītas zemenes, vāra lēnām, lai ogas pavisam neizšķīst. Tad pielej jāņogu sulu, uzkarsē, pielej maisot atšķaidītus kartupeļmiltus, vāra 3 minūtes.

Pasniedz galdā ar putu krējumu vai saldu pienu.

MELLEŅU ĶĪSELIS

400 gr. melleņu, ¾ ltr. ūdens, 150 gr. cukura, 40 gr. kartupeļmiltu.

Mellenes izlasa un nomazgā, pārlej ūdeni un vāra uz lēnas uguns, līdz ogas izšķīst. Tad izrīvē caur sietu, pieliek cukuru un uzkarsē. Maisot pielej atšķaidītus kartupeļmiltus un uzvāra.

Melleņu ķīseli var gatavot arī no melleņu ievārījuma.

Pasniedz galdā ar saldu pienu.

BERIJU APCIETINĀJUŠI MARŠALI ŽUKOVS UN KOŅEVS

JAUNA VERSIJA STAĻINA MANTINIEKU VECAJĀ LIETĀ

Maršala Žukova vārds pēc Staļina nāves atkal kļuvis populārs gan pašā Padomijā, gan arī brīvajā pasaulē, īpaši sakarā ar Eizenhauera sarakstīšanos ar pēdējo. Presē kļuvusi zināma arī jaunā versija par Žukova lomu Berijas apcietināšanas lietā. Šī ziņa it kā dibināta uz Chruščeva izteicieniem Belgradē, kad Maskavas varas vīri ciemojās pie Tito.

Chruščevs izteicies, ka iemesls Berijas apcietināšanai bijis tas, ka visuvarenais Iekšlietu ministrs kavējies atteikties no savām neierobežotajām pilnvarām. Tas radījis aizdomas, ka Berija nodomājis iet Staļina pēdās un kļūt par Padomijas diktātoru. Tāpēc pārējie Staļina mantinieki sasaukuši ārkārtēju Politbiroja apspriedi, lai Beriju atceltu no ministra amata.

Kad Berijam šis nodoms paziņots, viņš katēgoriski atteicies apspriedē ierasties, un tāpēc palīgā aicināts karaspēks, ko komandējis Žukovs.

Kad Berija atvests uz Politbiroja sēdi, viņš sācis trakot un visādi lamājis Chruščevu un Bulgāņinu. Tad arī Žukovs ar Koņevu, pistolēm rokās, Berijam pavēlējuši apspriedes telpas atstāt, resp. abi maršali Beriju ieveduši blakus istabā, kur uzdevuši sardzei viņu likvidēt.

Nākošajā dienā paziņots par Berijas apcietināšanu. Tiesā skatīta cauri jau beigtā Berijas lieta.

LIELO DROŠĪBAI UN IEPRIECINĀŠANAI

Kalifejotājas ženēvas „lielo" konferences dalībnieku iepriecināšanai un 2000 policistu viņu drošībai.

Četru lielo drošībai Ženēvas konferences laikā ar amerikāņu FBI un pārējo „lielo" slepenpoliciju sadarbojas 2000 šveiciešu policistu — gan civilā, gan formās. Šveiciešiem aizliegts „lielajiem" mest pat ar pukām un politiski aizdomīgas personas — īpaši antikomūnistus Ženēvas apkārtnē jau pirms konferences stingri uzmana policija. Drošības labad „lielo" apdzīvotās ēkas un to apkārtni zvēresta brāļu armija ar tumsas iestāšanos apgaismos spēcīgiem prožektoriem. Kāda Ženēvas konditoreja jau paspējusi laist tirgū torti — a la Eizenhauers un saldējumu „Bulgāņins". Ievērojamo konferences dalībnieku un viesu iepriecināšanai Ženēvas slavenais krogs pie ezera — Petit Paris — sadabūjis pašas skaistākās kaildejotājas, un ar tām acis drīkstēšot pamielot arī paši šveicieši.

V. A.

Amerikāņu civilisti Rietumvācijā zaudē privilēģijas

Ar neslēptu prieku Rietumvācijas laikraksti atzīmē, ka beidzot, pēc 10 gadiem, kopš šā gada 1. jūlija amerikāņu un kanadiešu civilisti: žurnālisti, tirgotāji, advokāti un citu profesiju pārstāvji, kuŗi kā pieskaitīti pie ASV armijas baudīja dažādas privilēģijas, tagad tās zaudējuši. Civillajiem amerikāņiem nekavējoties jāatstāj armijas vajadzībām rekvizētie dzīvokļi, automobiļiem jāizņem dārgie, pēc motoru kubatūras aprēķinātie braukšanas ņumuri, un visas patēriņa preces jāpērk vācu veikalos. Katrs civīlais amerikānis, kuŗš kūpina Česterfildu, Kamieli vai citu amerikāņu cigaresu marku var iekulties darīšanās ar vācu muitu. Domā, ka amerikāņi nevarēs braukt arī vāciešu apskaustajos Studbekeros, Kadiļakos un Fordos, kuŗi benzīnu strebj strēbšus, jo lētā amerikāņu benzīna vietā, kas maksāja apm. 70 feniņu galonā, tagad arī civilajiem jāpērk vācu benzīns par 65 feniņiem litrā. Tas būšot par dārgu pat amerikāņu naudas makiem. Vienīgās privilēģijas amerikāņiem palikšot šādas: Viņi drīkst lietot armijas tenisa un golfa laukumus, apmeklēt armijas klīno teātŗus un klubus, ceļot ar armijas lidmašīnām u. t. Berlīni un drīkst savus bērnus sūtīt amerikāņu skolās. Lai pilnīgi iznīcinātu melno tirgu, pamatīgi apcirptas arī Rietumvācijā stacionēto amerikāņu karavīru cigaresu devas.

GREIZSIRDĪBA NOVEDUSI PIE KARĀTAVĀM

Anglijā pakārta Ruta Ellisa — tā ir 14. sieviete, kuŗai šinī gadu simtenī piespriests un izpildīts nāves sods.

Londonā, 13. jūlijā, pl. 9 rītā Holloveja sieviešu cietumā pakāra 28 g. v. Rutu Ellisu, divu bērnu māti.

Nāves sodu tiesa viņai piespriedā par to, ka greizsirdībā nošāvusi sacīkšu auto vadītāju Dāvidu Blekli. Tiesā Ellisa savu vainu nenoliedza un sīki izstāstīja, kā viņa Blekli ievilinājusi bārā, kur ar sešiem pistoles šāvieniem nogalinājusi.

Tiesas zvērinātie piesēdētāji apspriedās tikai 24 minūtes.

Apžēlošanas lūgumu Ellisa atteicās parakstīt, bet advokāti un daudzās biedrības, kas cīnās pret nāvessodu, līdz pēdējai minūtei centās jauno sievieti glābt. Taču visas pūles bija veltas. Iekšlietu ministrs Lloids Džordžs vēl pēdējā brīdī noraidīja notiesātās aizstāvja apžēlošanas peticiju ar 25.000 parakstiem.

Ruta Ellisa tiesā bija ļoti mierīga, bet pēdējā dienā pirms nāves soda zaudēja savaldīšanos: daudz raudāja un dažkārt izmisumā sauca — „Es negribu mirt!" Pēdējā vakarā no viņas atvadījās māte un tēvs, kuŗi bija ieradušies cietumā pie savas nelaimīgās meitas. Pēc tam administrācija deva rīkojumu notiesāto parastajā laikā nemodināt, bet dot tai iespēju gulēt līdz pēdējai minūtei.

Soda izpildīšanas rītā pie vecā cietuma sapulcējās pāri par 1000 cilvēku. Pie vārtiem pienāca kāds vīrietis, kas uzdevās par notiesātās brāli. Viņu cietumā neielaida un tāpēc jaunais vīrietis nodeva ziedus un lūdza māsai pateikt, ka lūgs par viņu Dievu.

Soda izpildīšanas laikā interesenti, kas bija sapulcējušies pie cietuma mūŗiem, nometās ceļos un lūdza Dievu. No bara atskanēja saucieni: „Kauns!" — „Nost nāves sodu!" utt. Kāds mūzikis uz vijoles spēlējis Bacha Kungs, esi ar mani.

Ar lielām grūtībām policijai izdevās atturēt satraukto pūli, kas mēģināja izlauzties pie cietuma vārtiem.

Pēc dažām minūtēm aiz cietuma vārtiem izlika melnā krāsā ielogotu paziņojumu, ka Rutai Ellisai nāves sods izpildīts.

Miris ilggadīgais brīvās Latvijas Iekšlietu ministrijas darbinieks

Š. g. 29. jūnijā Rīgā miris būvinženieris Rūdolfs Brencis, bij. Iekšlietu min. Būvniecības pārvaldes direktors, korp. Patria filistris.

ANGĻU JURNIEKA ATVADU SVEICIENS

Angļu flote šovasar viesojās Zviedrijā un Dānijā. Pēdējās ostas pilsētā Obenro ieradusies arī fregāte „Venus". Kad tā izbraukusi, snaudošie dāņi pamanījuši kaut ko neparastu uz 80 metrus augstā elektrības stacijas skursteņa. Izrādījies, ka pēdējā naktī kāds no angļu jūrniekiem pa ārpusē piestiprinātiem kāpšļiem bija uzrāpies skursteņa galā un uzkrāsojis uz tā metru gariem burtiem „Venus". Bez tam skursteņa galā plivinājās arī kādi drēbes gabali. Policija domājusi, ka tie ir kuģa piederumi, bet vietējais laikraksts vēstī, ka kāda uztraukta dāma tos atzinusi par saviem, pie kam tie ir pēc dabas ļoti intima rakstura, proti — valkājami ap gurniem un krūtīm.

MAZAIS AIKA CIENĪTĀJS

Neapoliešu sešgadīgais zvejniekzēns rakstveidā aicinājis prez. Eizenhaueru makšķerēšanas sacensībās. Sacīkšu vietas un laika izvēli zēns atstāj ASV prezidentam, taču cer, ka Aiks ar viņu sacentīsies pēc Ženēvas konferences.

JAUNAIS VĀCIJAS MEISTARS FUTBOLĀ — ROT WEISS ESSEN (3:1) 4:3.

Vācijas finālspēle Hannoverā, kur sastapās 1. FC Kaiserslautern ar RW Essen, lai izcīnītu šīgada meistarnosaukumu futbolā, bija pulcinājusi neredzētu ļaužu masu: 100 speciālu vilcienu, 1000 autobusu un 8000 vieglo mašīnu nepārtrauktā straume veda no visas Vācijas šī sporta cienītājus uz sacīkšu vietu.

Komandas uzstājās sekojošajā sastāvā:

1. FC Kaiserslautern: Hölz, Bassler Kohlmeyer, Mangold, W. Liebrich, Render, Sheffler, Fritz Walter, Eckel, Wenzel, Wagner.

RW Essen: Herkenrath, Köchling, Jaenisch, Getewer, Wewers, Jahnel, Tertmath, Islacker, Gottschalk, Röhrig, Rahn.

Spēlē sākums bija par labu Dienvidrietumu meistaram 1. FCK, kad Eckels, Kohlmeyera centrēto bumbu iesita Henkenrata sargātos vārtos 10. minūtē. 7 minūtes vēlāk Islackers rezultātu izlīdzināja 1:1. 22. minūtē Rörings rezultātu paaugstināja uz 2:1, un 1 minūti pirms puslaika beigām Islackers vēlreiz pārsteidza FCK vārtsargu, paaugstinot rezultātu 3:1.

Pēc maiņas, 56. minūtē 1. FCK rezultātu ar Venceļa galvas sitienu vārtos samazināja uz 3:2. 70. minūtē RW Essen vārtsargs, aizsargājot savus vārtus, izpelnījās 11 m. soda sitienu, ko Baslers pārvērta vārtos, un līdz ar to rezultāts tika izlīdzināts 3:3. 83. minūtē Islackers, trešo reiz šinī spēlē pārsteidza LFCK vārtsargu, iesitot uzvaru nesošus vārtus un līdz ar to panākot gala rezultātu 4:3. Jāpiezīmē, ka šie vārti, kā rāda FCK iesniegtais protests Vācijas futbola apvienībai, ir krituši no aizmugures, Islackers bijis savainots un pāri gala līnijai, bet pie piespēles ieradies laukumā (?). Futbola apvienība protesta notu, kā nepamatotu, noraidījusi, līdz ar to tiesneša gala spriedums ir pareizs, un jaunais Vācijas meistars saucas Rot Weiss Essen.

SPORTS ŅUJORKĀ

Latviešu futbolisti, Latvijas „zvaigznes" un jaunās paaudzes spēlētāji, draudzības spēlē ar 6:2 pieveica amerikāņu virslīgas komandas Hungarians pirmo rezervi. Uzbrucēju līnijā labākos panākumus guva Bauers un Colmraugs, katrs iegūstot divus vārtus. Nevainojams bija arī latviešu vārtsargs Edgars Dibens.

NIAGARAS KAUSI AIZCEĻO UZ TORONTO

Draudzības dienu laikā Niagarā notika plašs volejbola turnīrs, kuŗam vīriešu volejbolā jau iepriekš bija pieteikušās 8 vienības. Sacensības bija interesantas un saistošas un Jāņa Gauses dāvāto Niagaras kausu, nevienu spēli nezaudējot, izcīnīja Kanadas latviešu meistars — Toronto latviešu YMCA, finālā spēlē uzvarot Hamiltonas Spartu ar 12:15, 15:10, 15:12. Šo beigu spēli tiesāja pats kausa dāvinātājs un to, pēc spēles pasniedza uzvarētājiem. Trešā vietā palika TLSK 1. vienība. Skatītāji pārsteigumus gaidīja no „amerikāņiem" — Ņujorkas sešnieka, kuŗu sastāvā spēlēja Lejēns, Kalniņš, Tamužs, Znotiņš, Osis, Grīnvalds, uzvarot Niagaras 2. vienību ar 10:7; 10:7, bet zaudēja YMCAi ar 7:10; 6:10 un TLSK 1. vienībai ar 2:10; 8:10, līdz ar otro zaudējumu no turnīra izstājoties, jo kausa izcīņa notika pēc divmīnusu sistēmas. Arī spēles laiks līdz pusfinālam bija saīsināts līdz 10 punktiem katrs sets. Spēles notika Kvīnstonas parkā, pulcējot ap 300 skatītāju, kuŗi pacietīgi vēroja saistošās spēles, kas risinājās tādā kārstumā, kādu Niagara nebija piedzīvojusi pēdējos 6 gados.

Sieviešu volejbola turnīrs, kuŗā piedalījās 4 vienības, izvērtās tik saistošs un spraigām cīņām bagāts, kādu skatītāji sen nebija pieredzējuši. Hamiltonas Sparta un Toronto latviešu sp. kluba 1. vienība izcīnīja 3 spēlēs 9 setus, līdz izšķīrās Niagaras draudzības dienu rīcības komitejas dāvātā kausa uzvarētājas — TLSK 1. vienība. Salozējot, jau pirmajā spēlē satikās abas finālistes, šoreiz laimīgi uzvarot Spartai ar 10:15; 15:10 un 16:14. Uzvarot Niagaras meičas un savu otro vienību, torontietes finālā satikās ar Spartu otro reizi. Šoreiz taktiski pareizāk spēlējot, uzvarēja TLSK ar 15:12; 10:15 un 15:9. Pēc mazas atpūtas pašā vakarā, kad saule jau laidās aiz parka koku galotnēm, abas vienības tikās izšķirošajā sacensībā. Līdzvērtīgā cīņā, mazāk nervozējot, un pretinieka vājākos punktus labāk uztaustot, uzvarēja TLSK ar 15:11, 9:15 un 15:9. Fināla spēli tiesāja J. Ligers (Niagara). Turnīra rīkotāji, Niagaras latviešu sporta klubs, izsaka sirsnīgu paldies visiem tuvajiem un tālajiem turnīra dalībniekiem, tiesnešiem un TLSK pr-kam J. Ādminim, kas enerģiski piedalījās turnīra vadībā.

MEŽONĪGIE DĀRGLIETU SARGI KOMBRES SALIŅĀ

Pēc 350 gadiem pa Vasko de Gamas pēdām

Daudzo teiksmu literātūrā par pirātu noslēptajiem dārgumiem pēdējā laikā jaunu spožumu ieguvis stāsts par slavenā portugaļu jūras braucēja Vasko de Gamas noslēpto mantu Kombres saliņā, kuŗa atrodas ziemeļos no Madagaskaras. Ir zināms, ka apmēram pirms 350 gadiem Vasko de Gama, atgriežoties no Indijas, kuģu grimšanas dēļ uz šīs saliņas, kur ir ļoti skopa veģetācija, pavēlējis aprakt divu burinieku zelta un citu dārgumu kravas un licis uz saliņas drošības labad atstāt 50 niknus suņus. Līdz pat mūsu laikam ir uzglabājies kāds Vasko de Gamas pašrocīgi zīmēts uzmetums, kuŗā norādīta mantas atrašanās vieta. Ar tā palīdzību kopš 1850. gada daudzi dēkaiņi mēģinājuši mantu atrast. Cik zināms — bez panākumiem, bet vismaz duci cilvēku saplosījuši Vasko de Gamas atstāto saliņas sargu pēcteči. Pirms neilga laika saliņai garām braucošā franču preču tvaikoņa Rouen jūrnieki tālskatos novērojuši trakojošu suņu baru, kuŗš mežonīgi cīnījies ap kādu priekšmetu. Kuģa kapteinis atcerējies senos nostāstus un pavēlējis nolaist laivu ar apbruņotiem matrožiem. Ar pistolēm, šautenēm un divām mašīnpistolēm apbruņotie jūrnieki, tuvojoties saliņai atklājuši uguni un vairākus suņus nošāvuši, kuŗus pārējie ūdā aprijuši. Jūrniekiem tad arī izdevies pievākt suņu pamesto priekšmetu, kas izrādījies par vecu, bet labi uzglabājušos ādas maisiņu. Tā saturs — 650 zelta gabali. Daži esot dūres lielumā un to izgatavošanas veids un citas pazīmes noteikti norādot uz izcelsmi Indijā. No saliņas tālākas izpētīšanas jūrniekus atturējis municijas trūkums un milzīgais suņu bars, par kuŗu franču jūrnieks Loiains raksta:

„Vasko de Gamas suņi pēc daudzām ģenerācijām laikam kļuvuši niknāki kā jebkad agrāk, un tagad to skaits vērtējams vismaz simtos. Šie velni suņu ādā šķiet mitinās. saliņas alās un pārtiek vienīgi no jūras izskalotajām austerēm, vēžiem un zivīm. Suņi ir briesmīgi izkāmējuši, neredzēti pārdroši un viņu acīs ir ārprātīgs spīdums. Viņu riešana, smilkstēšana un gaudošana ir īsta elles mūzika."

Zelta gabalu atrašana uz Kombres saliņas radījusi jaunu interesi par teiksmaino mantu. Tā kā atrastais naudas maisiņš ir labi uzglabājies, tad domā, ka visa vai daļa mantas atrodas kādā alā nevisai dziļi zemē — suņi dziļas bedres nekārpot. Daži iespaidīgi francūži ierosina sarīkot labi apbruņotu lielekspedīciju, kuŗas pirmais uzdevums būtu apšaut visus Kombres suņus — kuŗi gadu simtiem uzticīgi sargājuši Vasko de Gamas noslēptos dārgumus. Divu buriniekuku zelta krava esot medību vērts.

V. As.

MELCHERS DISTILLERIES LIMITED

TE IR VIETA

JŪSU TRADICIJĀM KANADĀ...

Kanada ir zeme, kur dzīvo daudzi ļaudis... kuŗu paražas un tradicijas ir atradušās pārējo kanadiešu atzīšanu. Katrā lielākā pilsētā jūs atradīsit ēdienu veikalus, kur ēdienu pasniedz traukos, kas vienmēr jums ir bijuši patīkami... tāpat atradīsit daudzas organizācijas, kas piekopj Eiropas paražas... baznīcas un grupas, kur jūs varat sastapt ļaudis, kas nākuši no tās pašas pasaules daļas kā jūs. Te ir vieta jūsu paražām Kanadā.

MELCHERA DZĒRIENRAŽOTĀJU SABIEDRIBA

MELCHERS DISTILLERIES LIMITED